VISŲ ŠALIŲ KATALIKŲ DARBININKŲ VIENYKITĖS

DARBININKAS

EINA ANTRADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS

AMERIKOS LIETUVIŲ R. K. ŠV. JURGAPO DARBININKŲ SĄJUNGOS ORGANAS

EINA NUO 1915 METŲ | SOUTH BOSTON, MASS., LAPKRIČIO NOVEMBER 13 D., 1926 M., Nr. 87 | KAINA 5 CENTAI

Lenkų-Lietuvių Derybos Nutruko

Šv. Tėvas šelpia nukentėjusius nuo ugniakalnio

Rymas. — Šventasis Tėvas, nuo veržimosi ugniakalnio Etna nukentėjusius gyventojus sušelpė paskirdamas jiems $1,250.

Ši Šv. Tėvo auka suramino ir sušelpė nukentėjusius gyventojus.

ALBANY SVEIKINO SMITHĄ KAIPO DIDVYRĮ

Albany, N. Y. — Gub. Al Smith sugrįžus į New Yorko valstijos sostinę tūkstantinė minia žmonių jį patiko ir iškilmingai pasveikino jį kaipo didvyrį Jung. Valstijų tautos.

Tuoj sudarė parodą gatvėmis. Buvo paleista į orą eksplioduojančios bombos, nešė raudonas šviesas, švilpė traukiniai ir dirbtuvėse. Sudarė nepaprastą triukšmą. Minios žmonių ovacijos sujaudino gub. Smith. Jo akys buvo pilnos ašarų.

HOOVERIS VAŽIUOJA Į PIETŲ AMERIKĄ

Palo Alto, Cal. — Naujai išrinkta Jung. Valstijų prezidentas, Herbert Hoover, važiuojąs į Pietų Ameriką pailsėti. Jis važiuosiąs kariniu laivu.

Prez. Coolidge ragina statyti daugiau karinių laivų

"PROSPERITY" SUMAŽĖJOJO

Pinigų beturime maziau. Išeina po $40.46 kiekvienam

Washington, D. C. — J. Valstijų iždo departmentas paskelbė, kad šių metų spalių mėn. 31 dieną apyvartoje pinigų buvo $4,807,736,465 ,arba $40.46 išeina padalinus kiekvienam gyventojui, skaitant 118,839,000 gyventojų.

Nuo 1920 metų pinigų apyvarta vis mažėjo. Tais metais kiekvienam gyventojui išėjo po $53.01. Pernai metą išėjo po -42.12.

Taigi "prosperity" sumažėjo.

Sumažinti paskolas Europai

Washington, D. C., lapk. 11 d. — Prezidentas Coolidge, kalbėdamas 10 metų sukaktuvėse nuo paliaubų dienos, pareiškė, kad Jung. Valstijos turi būtinai statyti daugiau karinių laivų, kad išlaikyti kompeticiją su Europa.

Taipgi patarė susilaikyti nuo paskolų Europoj, nes ji jau baigianti prisivyti Jung. Valstijų prosperity.

Prisiminė pasaulinį karą, paliaubų dienos ir Kelloggo pakto reikšmę.

Pasirodo, kad taikos pasauly nelaukime. Ginkluojasi Europa, ginkluojasi ir Amerika.

Rusija planuoja steigti negrų respubliką

SUČIUPO LENKŲ ŠNIPĄ

Kaunas. — Šiomis dienomis, Vištyčio miestely, sučiupo tiekiant lenkams apie Lietuvos kariuomenę ir šaulius žinias, jau nuo pernai sekamą lenkų šnipuką Joną Kalinauską, to pat miestelio 20 metų amžiaus gyventoją.

Komunistai sušaudė buv. partijos narę už išėjimą iš partijos

Maskvoj sušaudyta p-lė Irma Mendel, kuri anksčiau buvo komunistė, o vėliau, pamačiusi visas komunistų klastas, išėjo iš komunistų partijos.

Kaip spauda praneša, prieš sušaudymą ją baisiai kankinę.

Pietų Afrikos komunistams davė įsakymą organizuoti čiagimius

Londonas. — Rusijos komunistai planuoja steigti South Afrikoj nepriklausomą negrų respubliką.

Rygos korespondentai praneša, kad Rusijos komunistai išleido paskutinį įsakymą komunistų partijai Pietinėj Afrikoj, kad jie vestų smarkią agitaciją tarp negrų. Bet opozicija stojo į kovą prieš komunistus ir greičiausia, kad jų planai subirės taip kaip subirėjo Kinijoj.

RUSIJOS DIKTATŪRA KOVOJA SU DVIEM OPOZICIJOM

Ukrainos komiteto sekretorius Kassior, kaip praneša užsienių spauda, Charkovo komunistų susirinkime, darydamas pranešimą dienos klausimais nusiskundė opozicijos veikimu.

Pasak jo, Sovietų Rusijoj dabar veikia dvi opozicijos — kairioji ir dešinioji. Kairioji dabar "pakėlusi galvą" ir puola sovietų valdžią už tai, kad ji pataikauja "buožėms" ūkininkams ir neima iš jų javų jėga, kad jie geruoju neduoda. Kairieji agituoją darbininkų tarpe, įtikinėdami juos, kad "sovietų valdžia palieka proletariatą mirti iš badO."

Dar baisesnė esanti dešiniųjų opozicija. Tai esanti valstiečių opozicija. Ši veikianti prieš didelę šalies industrializaciją, ypač prieš rutuliojimą sunkiosios industrijos. Ji reikalauja, kad visas dėmesys būtų nukreiptas į tas gamybos rūšis, kuriomis tiesioginiai interesuojasi žemės ūkis, valstiečiai.

Bendrai "dešiniosios" opozicijos tokia nuomonė, kad į valstiečius reikia daugiau kreipti dėmesio ir daryti jiems nuolaidas.

Žinoma, Kassior, pareiškė, kad su opozicijomis bus kovojama be jokių ceremonijų, nes tautos vadai žiną, ko reikia kraštui.

Sovietų Rusijoj vis aiškiau pradeda reikštis demokratinis judėjimas

Kaip žinoma, nesenai Bostove t. D. buvo byla studentų demokratų, kurie, kaip teisme paaiškėję, norėję Rusijoj įvesti demokratinę tvarką. Už sąmokslą prieš komunistinį režimą jie nubausti katorga.

Vėliausios žinios praneša, kad paskutiniu laiku Sovietų Rusijoj vis labiau ir aiškiau pradeda reikštis tas demokratinis judėjimas. Jo šaknys esą kaime, valstiečių tarpe.

Paskutinis komunistinių lizdų rinkimas įrodęs, kad šis judėjimas pradeda reikštis plačiau. Į komjačeikas esą išrinkta daug kaimo šalininkų.

Padolėj 6,000 darbininkų susirinkime kalbėjęs pats Kalininas, kuris pareiškęs, kad kova su valstiečiais Sovietams esanti žalinga. Iš įvairių SSSR vietų žinios tą patį patvirtina.

14 POLICIJOS PAŠALINTA DĖL MUGELIO

Philadelphia, Pa. — Praneša, kad 14 policijos valdininkų neteko "džiabo" del papirkimų ir kyšių ėmimų. Jų tarpe yra trys policijos inspektoriai, keli kapitonai ir paprasti policistai.

AMANULA DARO REFORMAS

Iš Kabulo praneša, kad Afganistano karalius Amanula eina rusų caro Petro Didžiojo pėdomis. Kai Kabulan atvyko 700 Afganistano parlamento narių, karalius, apžiūrėjęs juos, liepė tuojau nuskusti barzdas ir ūsus. Tuojau buvo pakviesti skutikai ir nefrukus deputatai, kaip užsienių spauda rašo, padėjo barzdas ant tėvynės altoriaus."

Po to, jie buvo apvilkti europietiškais drabužiais ir apauti europietiškais batais, ant galvų uždėta cilinderiai. Kad reforma būtų pilna, parlamento salėj pastatyta kėdės. Iki šiol afganiečių parlamentas sėdėdavo, rytų papročiu, ant žemės pasirietęs kojas.

UGNIAKALNIO ETNOS LAVA JAU UŽLIEJO MIESTĄ

Rymas. — Praneša, kad iš ugniakalnio Etnos lava užliejo Mascali. Taipgi atsivėrusios kelios naujos žiotys ir lava bėga palengva link jūros pakraščių. Pabėgusių gyventojų likimu rūpinasi valdžia. Jau žuvo 5 asmenys.

SAUGO HOOVERĮ

Washington, D. C. — Federalinis slaptos tarnybos agentas Corcoran paskirtas saugoti naujai išrinktą prezidentą Hooverį.

EKSPLIOZIJA UŽMUŠĖ 18 ASMENŲ

Lynn, Mass.—Preble Box Toe fabrike įvyko eksplioziją. Žuvo 18 asmenų ir keletą mirtinai sužeidė.

Spėja, kad ekspliozija kilo užsidegus nuo cigareto celuloidui.

Daug namų suardė.

Viename name užmušė visą šeimyną, motiną su penkiais vaikais.

Valdžia tyrinėja priežastį šios ekspliozijos ir spėja, kad panašiems fabrikams bus uždrausta dirbti ir statytis žmonių apgyventose vietose.

Revoliucija, be kraujo, Rumunijoj

LENKAI LABAI DŽIAUGIASI HOOVERIO IŠRINKIMU

Varšuva. — Žinios apie išrinkimą Hooverio Jungt. Valstijų prezidentu čia buvo sutiktos su dideliu pasitenkinimu.

Prisiminę Hooverio gerą širdį ir meilę prie Lenkijos, kokią jis parodė teikdamas Amerikos pašalpą Lenkijai, lenkai jaučiasi turį stiprius ryšius su prezidentu—elektu.

Valstiečiai valdžios priešaky

Bukarestas. — Lapkr. 11 d. Rumunijos valstiečiai, be kraujo praliejimo, revoliuciją laimėjo.

Juliu Maniu, Rumunijos ūkininkų partijos vadas, suorganizavo naują ministerių kabinetą vietoj nuverstos Bratianu valdžios.

Maniu kabinetan įeina: užsienių ministeris Vaido Voevod; finansų — M. Popovič; pramonės — Madgearu; teisingumo — Junian; darbo — Joanitescu; švietimo — Bocu.

SOVIETŲ VALDŽIA MINĖJO 11 METŲ SUKAKTUVES

Maskva. — Lapkričio 8 d. Sovietų Rusija minėjo 11 metų sukaktuves nuo bolševikų revoliucijos. Šventė triukšmingai, bet ne taip, kaip praeity. Mat Rusijoj raudonoji dvasia nyksta.

Vakarą prieš tai įvyko raudonai papuoštoj svetainėj, mass-mitingas, kur kalbėjo švietimo komisaras Lunačarskis ir kiti.

Ryt diena įvyko raudonosios armijos paroda. Daug triukšmauta prie Lenino kapo.

Gub. Smith kalbės per Radio

New York, N. Y. — Demokratų partijos nacionalis komitetas praneša, kad antradieny, lapkričio 13 d., vakare, gub. Smith, buvęs partijos kandidatas į prezidentus, kalbės per radio. Ką jis kalbės nepaskelbė, bet spėja, kad apie politiką.

KARO LAIVYNŲ SUTARTIS PANAIKINTA

Londonas. — Lordų ir žemesniuose parlamento rūmuose buvo aštriai kritikuojama Britanijos su Prancūzija karo laivynų sutartis. Vėliau užsienių reikalų sekretorius lordas Cushendun pranešė, kad toji sutartis jau panaikinta.

TURTUOLIS MORGANAS NUPIRKO VALSTYBĖLĘ

Pasaulinis bankininkas amerikietis Morganas už du milijonus dolerių nupirko Andoros respubliką. Andora yra mažytė valstybėlė. Ji yra Pirėnų kalnuose, tarp Prancūzijos ir Ispanijos. Jos plotas siekia apie 450 kvadratinių kilometrų. Gyventojų yra apie penkius tūkstančius šešis šimtus. Jie yra katalikai. Savo papročiais ir kalba panašūs į prancūzus ir į ispanus.

Dabar ją nupirkęs bankininkas paliko gyventojus ramybėje. Tik turi pripažinti jį valdovu. O jis ketą ten įsteigti banką, koks yra mažytėj Monakos valstybėj.

RUSIJOS BEPROČIAI

Praneša, kad visoj Rusijoj yra tik 77 beprotnamiai ir kad į juos gali sutalpyti daugiausia 21,103 asmenys. Sako, kad dabar yra penkis kartus daugiau bepročių Rusijoj ir jie turėtų būti uždaryti.

Darbininkai laimėjo kovą teisme

Kompanija turi atlyginti darbininkams $75,000

Milwaukee, Wis. — Circuit teisme. Adlero rūbų siuvimo kompanija pralaimėjo. Teismas įsakė, kad ji sumokėtų darbininkams $75,000 už tai, kad ji padarė lokautą dvi savaites anksčiau nei buvo jos kontraktas su Amalgameitų unija pasibaigęs.

Kompanija sulaužė sutartį ir unijos darbininkams turi sumokėti dviejų savaičių algas.

Darbas nedaro žmogui gėdos, bet tingėjimas.—Hesiodas.

Lietuvos atstovai sugrįžo į Kauną

Kaunas. — Lietuvių-Lenkų derybos Karaliaučiuje, pradėjus svarstyti rubežių klausimą ir susiginčijus del Vilniaus, nutrūko. Lietuvių delegacija sugrįžus jau į Kauną.

Lenkų agentūros skelbia, kad deryboms nutrūkus del Vilniaus Karaliaučiuj, derybos prekybos klausimais būsią vedamos betarpiškai tarp prekybos ministerijų Kaune ir Varšuvoj.

OBREGONO UŽMUŠĖJAS GAVO MIRTIES BAUSMĘ

Vienuolė gavo 20 metų kalėjimo

Mexico City. — Teismas, kuris 7 dienas nagrinėjo Obregono užmušėjo bylą, pasibaigė. Toral, užmušėjas gavo mirties bausmę ir būsiąs sušaudytas.

Kartu su Toral buvo kaltinama ir katalikų vienuolė. Ji prie kaltės neprisipažino. Taipgi užmušėjas Toral po kelis kartus pareiškė teismui, kad vienuolė Marija nekalta ir kad ji nieko neturi su Obregono užmušimu. Bet despoto Calles šalininkai tuoj po nužudymo Obregono metė kaltę katalikams ir vienuolę Mariją, kad ir nekaltą, be jokių įrodymų, nuteisė 20 metų kalėjimo. Ją būtų nuteisę lygiai kaip Toral mirtimi, bet Meksikos įstatymai draudžia moteris žudyti.

Laike teismo, minia triukšmavo ir reikalavo kaltinamųjų mirties. Ginėjui gražino nužudymu.

KIEK VILNIUJE YRA VIENUOLYNŲ?

Vilnius. — Šiuo metu Vilniuje veikia šie vienuolynai: Jėzuitai, Misijonoriai, Bonifratai, Salezijonai, Benediktinkos, Vizitės, Uršulianės, Nazaretanės, Salezijanės, Misijonarės ir tt.

Visi šie vienuolynai, kaip vyrų, taip ir moterų yra nevietiniai, bet atgabenti daugiausia iš Galicijos. Jiems atiduota keletas bažnyčių ir jų vis dar plaukia Vilniun. Be to jie reiškia pretensijų ir prie lietuvių bendrabučio Aušros Vartų gatvėj Nr. 12, kur jau keletą kartų lankėsi kažkokie iš Vadovicų kamedulai reikalaudami grąžinti jų ordenui, "priklausančius" rūmus.

Žinios iš Lietuvos

"LINCAS"

Skuodas. Nesenai Skuodo Taikos Teisėjo kameroj teko klausytis labai įdomios bylos, kuri gana charakteringa mūsų sodžiui. Iš bylos eigos galima buvo suprasti, jog viename sodžiuje gyveno dvi mergaitės—vieno ūkininko tarnaitės. Jos savo gyvenimu ir ištvirkimu erzindavo kaimo jaunuomenę, kuri kartą ir iškirto šitokį šposą: vieną vakarą jie nutarė jas nubausti ir jas pačiupę surišo rankas, sukėlė aukštyn kas dengia žmogaus padorumus ir pliekdami, triukšmaudami ir blėkas mušdami varė nelaimingąsias per visą kaimą.

Reikia pasakyti, kad jos užtarėjų kaimo gyventojų tarpe beveik ir neturėjo. Liudytojais prieš jas buvo ne tik vyrai, bet ir moterys. Vadinasi, mūsų sodžius tokius ištvirkėlius smarkiai nubaudžia ir nemoka jų pasielgimų pateisinti. Teisėjas, žinoma, į tai kitaip pažiūrėjo, nes linčuotojai už tokią drąsą gavo į kalėjimą atsitūpti, nes įstatymas yra griežtas ir į jokius pašalinius sumetimus neatsižvelgia, tačiau šitokių dalykų gana dažnai pas mus pasikartoja ir jie ne visi viešumon išplaukia. Šito viso didžiausias kaltininkas yra nepadorus ir ištvirkęs gyvenimas, kuris pasitaiko ne tik sodiečių tarpe, bet ir šiaip inteligentijoj.

KOMUNISTAS TEISME

1928 m. balandžio 30 d. po pietų Utenos gyventojas B. Žitikas, važiuodamas dviračiu iš Kuzmiškių vienkiemio į Uteną, pastebėjo netoli Palijoniškio kaimo pušyje žmogų, kuris, jį pamatęs, pradėjo skubiai leistis žemyn. Bet Žitikas privažiavo pirmiau, negu jis spėjo nulipti ir pažino, kad tai buta vietinio kaimo gyventojo Petro Skurskio. Nulipęs žemėn, Skurskis nieko nesakydamas nubėgo į mišką. Bet, nelaimė... paskui jį slinko špagatas. Apsidairęs Žitikas pamatė prie pušies raudoną vėliavą, kurioje įskaitė: "Šalin Lietuva..."

Gavusi apie tai žinią policija rado prie kelio pušyje iškeltą komunistišką vėliavą ir aplink medį keliasdešimt išbarstytų komunistiškų ir plečkaitininkų proklamacijų.

Klausinėjamas Skurskis kaltu neprisipažino. Tačiau teismas rado jį kaltą ir nusprendė kaip nepilnametį nubausti 3 metais 6 mėnesiais sunkiųjų darbų kalėjimo.

PLEČKAITININKŲ BYLA

Kariuomenės teismas šiomis dienomis nagrinėjo Utenoje p. Pirčio, Silvos Žilčio, Jono Ruzgos, Kazio Jurgelevičiaus, Jono Mackevičiaus, Vinco Toleikio ir Antano Puodžiuko bylą. Svarbiausieji kaltininkai — Petras Papirtis ir Ruzga. Pirmasis gimęs 1903 m. Tauragnuose; ten pat ir gyveno. Lietuvos kariuomenėj tarnavo 1925—26 m.

Antrasis kilęs iš Tauragnų v., Vaišnoriškių kaimo. Ten turi 2 ha. žemės, žmoną ir 7 vaikus.

Papirtis 1928 m. kovo mėn. priklausė lenkų užgrobtame Vilniaus krašte susidariusiai slaptai organizacijai su Plečkaičiu pryšaky, kuri ruošėsi su ginklu nuversti Lietuvos vyriausybę. Iš plečkaitininkų gaudavo slapta literatūros, kurią platindavo Tauragnų apylinkėje. Platinti jam padėdavo ir Ruzgas. Išplatindavo daugiausia laikraščio "Pirmyn," atsišaukimų "Lietuvos politinių emigrantų protestas 1 nr." ir k. Teismas juodu pripažino kaltais ir nusprendė nubausti Papirtį 20 metų ir Ruzgą 2 metais sunkiųjų darbų kalėjimo. Kiti išteisinti.

SUVAŽINĖJO AUTOMOBILIS

Kybartai. Spalių mėn. 12 d. apie 17 val. vienas automobilis, važiuodamas plentu iš Virbalio į Kybartus, suvažinėjo Kybartų priemiesčio gyventoją pil. Adomą Ilgūną. Mat, šoferis laiku nepastebėjo vidurių plento einančio keleivio. Sužeistasis vietinių gyventojų buvo greitai nuvežtas pas gydytoją. Jo gyvybė pavojuj.

Tiesą sakant, toks atsitikimas Kybartuose ne pirmiena. Todėl reiktų atitinkamoms įstaigoms parodyti visą reikalingą griežtumą.

Lietuvos Ūkio Reikalai

Finansų Ministerijos laikraščio "Lietuvos Ūkis" Nr. 9 paduoda su savo pastabomis žinių apie Lietuvos ūkio reikalus.

Inžinierius Garšva buvo pasiųstas į Rusiją, Latviją ir Estiją pasipažinti, kaip tuose kraštuose sutvarkytas linų išdirbinėjimas ir pardavinėjimas. Patyrė, kad Lietuvoje linai blogiau išdirbami, negu tose trijose valstybėse. Pas tuos mūsų kaimynus išdirbant linus, spalių labai mažai belieka, tik apie 2 nuošimčius. Linų brukimą tenai atlieka patys ūkininkai. Latvijoje, tiesa, buvo sugalvota linus apdirbinėti fabrikuose, bet tas sumanymas nepasisekė. Fabrikai pradėjo bankrutuoti. Tas pats atsitikę ir Rusijoje. Linų perdirbinėjimas fabrikuose atseina brangiau negu pas ūkininkus. Taigi pasirodo, kad geriausia patiems ūkininkams brukti savo linus ir gerai išdirbtus parduoti.

Kiaušinių išvežimas iš Lietuvos eina vis mažyn. 1923 metais išvežta už 15 milijonų litų, nors mūsų ūkininkai pataisė savo vištų veislę. Jos deda didesnius kiaušinius. 1924 m. vienam kilogramui reikėjo 21 kiaušinio, o 1927 m. tik 19 kiaušinių. Mums rodos, kad reikėtų ieškoti priežasties, kodėl Lietuvos ūkininkai negali daugiau išvežti tokios lengvai pagaminamos prekės, kaip kiaušiniai. Juk pasirodo Lenkija tuo pačiu laiku sugebėjo labai žymiai padidinti savo kiaušinių išvežimą. Kodėl gi Lietuvoje eina atžagariai?

Pasirodo blogai beinant Lietuvos prekybai su usieniu. Šiais metais per 8 mėnesius Lietuva 34 milijonais litų daugiau išmokės užsieniui už perkamas prekes, negu jų gaus už parduodamas. O kadangi šiais metais derlius blogas, tai maža vilties, kad padidėjusiu rudeniniu išvežimu galėtų pasitaisyti Lietuva užsienio prekybą. Lietuva taip gyvendama, daugiau išleisdama pinigų užsienin negu jų gaudama, negalės prasigyventi. Reikia labai susirūpinti, kaip tą trūkumą pataisyti. Priemonė aiški: daugiau dirbti, gaminti ir parduoti, mažiau pirkti ne būtinai, reikalingų dalykų, taupiau gyventi. *"V-bė"*

NUSIŠOVĖ POLICININKAS

Prienai. Buvo rašyta spaudoj, kad Prienų policininkas Šimanauskas, pasisavinęs nuovados valdiškų pinigų ir daiktų, kažkur dingo. Dabar policija jį rado nusišovusį. Nusižudymo priežastis dar neišaiškinta.

Kaunas.—Plečkaičio bendradarbio Paulausko byla, pravedus kriminalinėj policijoj kvotą, šiandien perduodama kariuomenės teismo valstybės gynėjui.

JEIGU NENORI, KAD TAMSTOS VAIKAI PAMIRŠTŲ GIMTĄJĄ LIETUVIŲ KALBĄ, TAI IŠRAŠYDINK JIEMS

GRAŽIAUSĮ VAIKŲ LAIKRAŠTĮ

"SAULUTĖ"

Daugybė paveikslų! Pasakos, apsakymėliai, eilėraščiai, juokai. Piesos vaikų teatrui. Žinutės iš gimtojo krašto ir plataus pasaulio. Įvairumėliai. Uždaviniai ir pramogėlės. Patarlės, priežodžiai, mįslės. Darbeliai iš popierėlės, molio ir kitoki. Laikraščio kaina: metams 2 dol., pusei metų — 1 dol. Eina 2 kartus per mėnesį. Paveikslus piešia K. SIMONIS ir kiti dailininkai. Leidžia "PASAKOS" B-vė. Redaktorius A. Giedraitis.

Vienas Nr. susipažinti siunčiamas veltui.

Adresas: "Saulutės" Administracija Jurbarke

Žemės Ūkio Akademijos 4 Metų Sukaktuvės

Ketveri metai amžiaus tokios įstaigos, kokia yra ž. ū. akademija, tai trumpas laikotarpis. Bet pirmos gyvenimo dienos yra reikšmingos, daug nulemiančios ateičiai. Tas ryškiai atsispindi ž. ū. akademijos gyvenime.

Per šiuos ketverius metus ž. ū. akademija pergyveno daugybę reformų, pakeitimų. Pastaruoju metu irgi paskelbtas naujas akademijos statutas, kuris, reikia tikėtis, galutinai sureguliuos akademijos gyvenimą. Tai duoda daug vilčių besimokančiai jaunuomenei. Todėl ketverių metų sukaktuvių minėjimas akademijoj prasidėjo pakilia nuotaika.

Šventė prasidėjo iš vakaro pašventinimu stud. ateitininkų klubo "Algimantas" vėliavos akademijos bažnčyioje.

Spalių m. 15 d. 10 val. buvo pašventinta antra puiki stud. tautininkų "Jaunoji Lietuva" korporacijos vėliava. Čia prof. F. Kemėšis, nenuilstamas studentų draugas, pasakė momentui pritaikintą pamokslą.

12 val. akademijos salėj aktas. Atvyksta J. E. žemės ūkio minist. J. Aleksa ir ž. ū. dep. direk. A. Vienožinskis. Kalba akademijos rektorius prof. P. Matulionis, kuris nuo pat ž. ū. a. įsikūrimo neša šias sunkias pareigas, reikalaujančias iš jo daug darbo ir pasiaukojimo. Metęs žvilgsnį praeitin nusiskundžia akad. gyvenimo trūkumais, kurie trukdo jai plėsti. Vienas iš svarbesnių trūkumų — patalpos stoka. Neturint pakankamai butų, tenka apsiriboti mažu studentų skaičium, ir tiems patiems nėra patogių darbo sąlygų. Pamini projektuojamą įkurti ketvirtą skyrių — namų ūkio ruošos. Bet ir tas neįmanoma neišsprendus pirma patalpos ir lėšų klausimo. Tam tikslui taktų padidinti biudžetą 300,000 litų. Paraginęs darban baigia. Giedamas tautos himnas.

Daro platų pranešimą ž. ū. a. pro. tarybos sekretorius doc. B. Vitkus. Jis nušvietė visą akademijos gyvenimą skaičiais. Dabar akademijoj yra 225 studentai (pirman semestran šiemet priimtą 75 asm.). Išklausiusių akademijos kursą yra 95 asm., iš kurių 2 agr. ir 1 mišk. apgynė diplominius darbus. Kiti ruošias artimoj ateity tai atlikti.

Akademijos biblioteka auga ne metais, bet dienomis: dabar yra 11,500 tomų. Ją veda prof. F. Kemėšis.

Toliau kalba minist. J. Aleksa. Pasveikinęs ragina studentus pamylėti darbingumą, auklėti valią, energiją, iniciatyvą.

Po jo kalba stud. Bučiūnas.

Vakare ž. ū. akademijos choras suruošė gražų koncertą. Po to įvyko bendra vakarienė, dalyvaujant aukštiems svečiams, profesoriams ir studentams. Per vakarienę pasakyta kalbų.

"Liet. Aidas"

KAUNĘ ĮVEDAMI NAUJI AUTOBUSAI

Kauno miesto valdyba šiomis dienomis paskyrė komisiją, ir pakvietusi būrį žurnalistų, darė bandymą naujos konstrukcijos autobuso, pritaikinto Kauno grindiniui. Autobusas Kauno susisiekimui rastas tinkamu. Miesto valdyba mano pati įsigyti 6 autobusus ir leisti įsigyti privatiniams asmenims bei įmonėms nustatytomis sąlygomis autobusus.

Okupuotoje Lietuvoje

RODUNĖ, Lydos apskr. Senai jau buvo rašyta apie Rodunę taigi dabar šį tą parašysiu. Pereito mėn. 2 d. atvyko pas mus misija, kuri darbavosi visą savaitę sielų išganymui. Pirmame savo pamoksle pasakė misionierius, kad jis jokio skirtumo nedarys, ir ta misija gali naudotis ir lenkas ir lietuvis. Bet nekreipė į tai domės ar lietuvis supras lenkiškai, ar ne. Pastebėję lietuviai esą nuskriausti, pasiuntė tris delegatus pas misijonierius, kurie labai mandagiai priėmė ir atsiprašė kad jie nemoką lietuviškai, išskiriant "kiškis ir druska." Mūsų delegatai pripažino tai už tiesą nes visi misijonieriai buvo iš Lenkijos. Prieš delegacijos išėjimą pasirodė duryse klebonas kun. Sčemirskis ir tiesiog brutališkai ir nemandagiai paprašė misionierio pietų, o delegatams atdarė duris sakydamas: "poszli won za drzwiU Dla trzech ja bedę kazania mowił!" Ir užtrenkė duris. Še tau ir misija lietuviams! Matyt, kad jokio skirtuma ne bus ar tai lenkams ar tai lietuviams. Gaila, kad Rodunėje kas kart lietuvių darosi mažiau. Anot kun. Sčemirskio pirma buvo Rodunėj 7 lietuviai, dabar tik trys bepaliko. Bet kai per Sekmines 150 lietuvių norėdami vykti į Kalvarijas, prašė patvirtinimo savo parapijiečių, tai mus klebonas nepatvirtino, nes tai buvo lietuviai, o ir ne trys žmonės!

Ką tik išėjo iš spaudos!

Autoriaus STASIO PILKOS Naujoji Knyga

"JAUNA KŪRYBA"

su paveikslais

Daug rimtų ir juokingų pasiskaitymų, dainelių, deklemacijų.

Verta kiekvienam turėti namuose tą gražią knygutę.

Kaina tik 25c.

Už persiuntimą prisiųskit už 3c. pašto ženklelį.

"DARBININKAS"

366 B'way, So. Boston, Mass.

"Darbininko" Katalogas

ĮVAIRIOS KNYGOS

Mandagumas—įvairūs patarimai užsilaikymo draugystėje ir visuomeniniame gyvenime. Parašė Kun. A. Staniukynas ..... 20c.

Apie Katalikų Tikybos Tikrybę—pažinimas tikybos, jos privalumų, ypatybių ir tikrojo kataliko priedermės. Parašė Kun. Jezuitas Felik. Cozel 30c.

Tretininkų Jubiliejus — 700 metų sukaktuvėms paminėti prašymas Švento Pranciškaus venuolijų ir 3 vienuolijų įstatai ..... 8c.

Huckleberry Finnas — labai įdomi apysaka ..... 75c.

Patarmės Moterims—pamokinimas moterims jų asmeniniame, šeimyniniame ir visuomeniniame gyvenime. Parengė Kun. V. Kulikauskas ..... 15c.

Ben-Hur—Istorijos apysaka iš Jėzaus Kristaus laikų. Labai įdomi ir plačiai žinoma knyga (audimo apdaru). Vertė Jonas Montvila 1.50

Auksinio Obuolio Historija (Graikų Mythologijos Žiupsnelis) su paveikslais. Lietuvių kalbon išguldė Alyva ..... 50c.

Trys Keleiviai—Krikščionis, žydas ir turkas. Pamokinanti apysaka. Parašė T. Vyšniauskas. Vertė P. B. ..... 40c.

Trumpi Skaitymėliai—labai gražūs pasiskaitymai apie įvairius gyvenimo atsitikimus. Parašė J. Tarvydas ..... 45c.

Žiema ir Vasara. Parašė Pr. Mašiotas ..... 20c.

Turto Norma—moksliški pasiskaitymai. Parašė Uosis. ..... 45c.

Kelionė Aplink Pasaulį per 80 ienų—apie vienas derybas be galo įdomūs nuotikiai kelienės per įvairius kraštus. Parašė Julius Verne. Vertimas J. Balčikonio $1.00

Pramoninės Demokratijos Pagrindai—parašė Uosis. ..... 75c.

Marijos Mėnuo arba apmąstymai kiekvienai mėnesio dienai apie Marijos gyvenimą. Surinko kun. M. J. D-as ..... 35c.

Didžiojo Karo Užrašai—su paveikslais iš 1914—16 metų. Parašė P. Žadeikis ..... 75c.

Kaip Gyvena Belgijos Ūkininkai. St. Dabušis ..... 10c.

Gerumas—aprašymas apie gerumą per Tėvą Faberą-Filipiną. Vertė Kun. P. L. ..... 15c.

Tabakas—Nuodai—rūkymo kenksmas; pagal d-rą Nikolskį parengė S. Kaimietis 15c

Užkeikta Mergelė su Barzda ir Barzdaskutis—apysaka 15c.

Katalikų Bažnyčia ir Demokratizmas. — Parašė kun. Tamas Žilinskas ..... 50c.

Apaštalystės Maldos Statutas.—Vertė Kun. P. Saurusaitis ..... 25c.

Gegužės Mėnuo — Kun. P. Žadeikio. Kaina ..... 50c.

Aritmetikos Uždavinynas ..... 25c.

Vaikų Darbymečiui—Rinkinėlis kalbos mokslui ..... 50c.

Petriukas—laiškai vieno vaikelio. Vertė S. Rakauskas ..... 15c.

Bolševizmas—Kas tai yra bolševizmas ir jo vykdymas Rusijoj. ..... 15c.

Žaidimų Vainikas—Savybės vakarėliams ir gegužinėms su gaidomis. Sutaisė Matas Grigonis ..... 50c.

Laimė — (poema). Parašė Vaitkus ..... 50c.

Mūsų Tikėjimas—Išaiškinimas pagrindų mūsų tikėjimo. Vertė Jonas M. Širvinta ..... 50c.

Bitininkas. — Parašė Tėvas Jeronimas Pečkaitis ..... 50c.

Lietuvos Ženklai.—Išleido J. Šeškevičius ir B-vė, Kaunas ..... 40c.

Imęs ir Kalbėk: Deklamacijos, Monologai ir Dialogai. Parašė Juozas V. Kovas. ..... 30c.

Graudūs Verksmai. — Vertė Vysk. A. Baranauskas ..... 10c.

Eucharistiškos Stacijos.—Sulituvino Kun. P. Junkaitis ..... 15c.

Kristaus Kryžius: Stacijos, Graudūs Verksmai, Maldos Gegužio, Birželio ir Spalių mėnesiams. Išleido kunį K. A. Vasys ..... 25c.

Išganymo Apsireiškimai—atėjimas ir gyvenimas ant žemės Jėzaus Kristaus. Vaidinimas su gaidomis ..... 75c.

Dangaus Karalienė—Surinko Kun. M. Gavelevičius; be apdarų 75 centai, su apdarais 1.00

Legendos ir Pasakojimai apie Kūdikėlį Jėzų. Vertė kun. V. Kulikauskas ..... 50c.

Žmogus ir Gyvuolys. Parašė kun. P. Bučys ..... 30c.

Elementorius ir Vaikų Skaitymėliai. Išleido M. Paltanavičia ..... 25c.

Socializmas ir Krikščionybė. Prof. V. Jurgučio ..... 10c.

Žydas Lietuvoje. Parašė S. Kaimietis ..... 10c.

Maldos Galybė. Istoriškas piešinys IV-to šimtmečio krikščionybės. Lietuvių kalbon išguldė P. B. ..... 25c.

Apie Apdraudą. Parašė J. S. Vasiliauskas ..... 5c.

Katoržnikas ir Tėvynė. Dvi apysakos. (B. Vargšas) ..... 15c.

Trumpa Apologetika arba Kat. Tikėjimo Apgynimas. Parašė kun. V. Zajančauskas ..... 50c.

Apsirikimų Komedija. Atsitikimas iš Amerikoniško gyvenimo. Išguldė Lapšlaus Vaikas. ..... 10c.

Moterystė ir Šeimyna. Vertė J. Gerutis ..... 40c.

Limpamosios Ligos ir kaip nuo jų išsisaugoti? Parašė Dr. A. Vileišis ..... 50c.

Gamtos Pradžiamokslis—negyvoji gamta: žemė, vanduo, oras. Parašė J. Baronas ..... 50c.

Mūsų Laikų Šventoji, Šv. Teresė, Vaikelio Jėzaus Mažoji Gėlelė. Vertė Juozas Stankevičius ..... 35c.

TEATRAI

Gilinkingas Vyras—2 aktų komdija; parašė S. Tarvydas 25c.

Ilgetų Gudrumas. 3-jų veiksmų komedija. Parašė Seirijų Juozukas ..... 25c.

Ubagų Akademija ir Ubagų Balius—komedijos po 1 aktą. Parašė Seirijų Juozukas. ..... 35c.

Sniegas—Drama 4-rių aktų. Vertė Akelaitis. ..... 40c.

Esumas—3-čia dalis dramos "Gims Tautos Genijus." Parašė Kun. L. Vaicekauskas ..... 10c.

Žydų Karalius—drama 4 aktų, 5 pav. Vertė J. M. Širvintas ..... 30c.

Visi Geri—3-jų veiksmų vaizdelis; parašė F. V. ..... 10c.

Patricija, arba nežinomoji kankinė—4 aktų drama. Vertė Jonas Tarvydas ..... 10c.

Piloto Duktė — 5 veiksmų drama. Vertė Jonas Tarvydas 35c.

Dramos: 1) Germana; 2) Fabiola—5 aktų; 3) Liurdo Stebūklas—4 aktų; parašė J. Tarvydas ..... 65c.

Vaikų Teatrai: dalis I: 1) Pagalvok ką darai; 2) Jono laimė; 3) Pasakyk mano laimę. Surinko S. K., D. ir N. ..... 15c.

Vaikų Teatrai: dalis II: 1) Ištirsime paskui; 2) Antanu. Surinko S. K., D. ir N. ..... 15c.

MALDAKNYGĖS

Pulkim ant Kelių—"D-ko" spauda. Odos apdaru $2.00 ir $3.00

Mažas Naujas Aukso Altorius—juodos (prastais minkštais viršeliais) 50c

Mažas Naujas Aukso Altorius—juodos (prastais kietais viršeliais) ..... 50c.

Mažas Naujas Aukso Altorius—juodos (geresnės, minktais viršeliais) ..... 85c.

Mažas Naujas Aukso Altorius—juodos (geros odos viršeliais) $1.00

Mažas Naujas Aukso Altorius—baltos (celuloidos viršeliais) 1.00

Mažas Naujas Aukso Altorius—baltos (celuloidos viršeliais, su kryželiu) $1.15

Siųsdami užsakymus arba pinigus, visuomet adresuokite taip:

DARBININKAS

366 West Broadway South Boston, Mass.

SVEIKATA--BRANGUS TURTAS

Dr. V. Vaičiūnas

Gripas

Gripas (jis vadinamas dar influenza arba ispanka) yra aštrus apkrečiamas susirgimas, laikas nuo laiko epidemiškai pasikartojąs įvairiose šalyse ne visai dar išaiškintų priežasčių dėliai; spėjama, kad tai nuo oro pakitėjimų; pavyzdžiui, pereinant nuo šalčio į šilimą, nebūtinai žiemą. Patsai persišaldymas gali neiššaukti gripą, bet tik gali sudaryti palankias sąlygas jo antkričiu išsiplėsti, deja, kuris tikrai dar nėra nustatytas: tiesa, nurodo į influenzos bacilą, Pfeiferio atrastą, bet tokia pat bacila gana dažnai pastebima ir pas sveikus asmenis. Kol kas sunku yra pasakyti, del ko vienais atvejais susergama gripu, kitais ne.

Lietuvoje paskutinė gripo epidemija siautė 1918—19 mt., tąsyk ji davė gana aukštą mirtingumo nuošimtį. Kartais panašios epidemijos apimt visą žemės rutulį, žinoma, tik ne visur vienodai smarkiai siaučia. Protarpiais pavieni susirgimai gripu, turį lengvą eigą, pas mus beveik niekad neišnyksta; tokius susirgimus paprastai vadinama influenza. Patsai pavadinimas influenza reiškia įtaką (influence), matyt, šalčio. Gripo pavadinimas pareina nuo žodžio agripper (prancūzų kalboje), kas reiškia nutverti, sugriebti. Pereitoji epidemija buvo vadinama ispanka todel, kad kilo iš Ispanijos. Epidemija, sykį pasirodžiusi, ūmu laiku plečiasi ir praslinkus 4-10 savaičių lygiai taip pat ūmai pranyksta.

Asmuo, kartą pasirgęs gripu, jei ir suserga pakartotinai juo, tai kur kas lengviau serga. Matyt pas tokį asmenį išsidirba atsparumas šiai ligai. Epidemijos metu gripu apsikrečia didelis gyventojų skaičius (nuo 10—80%. Bendras mirtingumo nuošimtis nuo jo, siaučiant epidemijai, gali būti gana žymus, nes prisimeta kitos ligos, kaip, pavyzdžiui, plaučių uždegimas, smegenų uždegimas ir kitos. Dabartine epidemija serga gana didelis visų gyventojų nuošimtis. Mirtingumas tuo tarpu dar nėra žymus. Maži ir suaugę vienodai sergą gripu; seni, nusilpę ir išvargę asmenys juo suserga, greičiau, negu jauni ir tvirti; taip pat sergą kuriomis nors ligomis — sifiliu, džiova arba kitomis — greičiau juo apsikrečia ir apsikrėtę daug sunkiau serga, negu sveiki ir vedą taisyklingą gyvenimą.

Koks gi gripo vaizdas?— Gana įvairus, žiūrint kurie reiškiniai viešpatauja ligos eigoje. Jau nuo senai pastebėta, kad be bendro kūno nusilpimo, vienu atveju labiausiai nukenčia kvėpavimo takai, kitu — skilvis ir žarnos ir trečiu — nervų sistema. Jis, kaip ir visi kiti aštrūs apkrečiami susirgimai, duoda sunkų ligos vaizdą, bet dažnai būna ir visai lengvoje formoje, kartais net sunku atskirti jį nuo paprasto persišaldymo, tąsyk už gripą kalba tik epidemijos siautimas. Paprastai jis gana staigiai prasideda, nes jau patsai pavadinimas, apie kurį viršuje paminėta, rodo į staigią ligos pradžią—jis tiesiog pagriebia sveiką žmogų. Sergąs juo esti "kaip sudaužytas," čiaudo ir kosti, turi pakilusią temperatūrą, kartais vemia ir viduriuoja; savijauta būna bloga, apetitas menkas arba visai pranyksta, skauda galvą, ypač kaktoje ir apie akis, laužo sąnarius, kryžiuje ir juosmens srityje diegia. Per 2—5 dienas visi šitie reiškiniai pranyksta lygiai taip pat greitai, kaip ir atsirado, tik žmogus pasilieka dar nusilpęs iki organizmas vėl atgauna lygsvarą, bet nevisumet taip laimingai liga užsibaigia, kartais gana ilgai tenka laukti, kol pamažu įvyksta pasitaisymas; kartais liga gali vėl atkristi. Jei prisimeta dar smegenų plokšnelių arba pačių smegenų uždegimas, tai tąsyk temperatūra aukštai pakyla, atsiranda didelis galvos skaudėjimas, sprando nelaisvumas, vėmimas, kliedėjimas, mieguistumas, sąmonės nustojimas, trukčiojimai, paralyžiai ir, pagaliau, beveik visumet tokiu atveju seka mirtis. Pasitaiko ir atskirų nervų paralyžių, kaip persirgimo gripu išdavinys. Proto sukrikimai taip pat kartais įvyksta prie gripo, ypač pas asmenis linkusius sirgti proto ligomis. Bet tokios rūšies sutrikimai gana greitai pereina, tik retkarčiais po jųjų seka atminties sumažėjimas. Ausų uždegimai, venų užsikimšimai, širdies veikimo sutrikimai ir tt. irgi nereti atsitikimai siaučiant gripui.

Nors gripas yra ir labai apkrečiama liga, bet jo išvengti proilaktiniu (apsisaugojimo) keliu tuo tarpu nėra priemonių, nes, kaip matėme aukščiau, jo antkritos dar pilnai neišaiškintas. Vieną tik galima pasakyti, kad žmonės stiprūs ir gyveną gerose sąlygose bus tikriau apsaugoti nuo apsikrėtimų juo, o jeigu toki žmonės ir apsikrėstų, tai jiems mažiau būtų pavojaus sunkiai sirgti. Kur yra persišaldymas, neprivalgymas ir didelis nuovargis, ten ir jis yra stipresnis ir greičiau įveikia žmogaus organizmą. Apsikrėsti juo visur kur galima, ypatingai lengvai ten, kur daug žmonių susirenka. Labai lengva gripu apsikrėsti vakaruškose, ypač po šokių ėjimas atvėsti į priemenę ,o persišaldymas, manoma, kaip tik ir yra svarbiausias akstinas gripo antkričiui plėstis ir darytis kenksmingam sveikatai. Spiaudymas ant grindų ir čiaudėjimas tiesiog į veidą savo artimui, žinoma, taip pat padeda gripo antkričiui plėstis.

Kas gi darytina susirgus gripu? Žinoma, reikia padaryti visą tai, kas bendrai yra daroma esant aštriam apkrečiamam susirgimui. Sergąs turi gulėti šiltame, pravėdintame kambaryje, vengti mažiausio persišaldymo, (kad ligos neapsunkinti), valgyti lengvą valgį, geriausiai pienišką, išgerti arbatos, galima priimti vieną kitą per dieną kurį nors iš karštį mažinančių miltelių (chinino arba aspiriną) del išprakaitavimo. Geriausia ilgai nelaukus kiekvienu atveju kreiptis į gydytoją patarimo. Sveikstant nesiskubint keltis iš lovos; naudingiau vieną kitą dieną ilgiau pagulėti. ("Trimitas")

PRASTAS APETITAS?

Mr. Alex Taylor, Geiter, Ala., sako, "Nuga-Tone pagelbėjo man puikiai. Kuomet aš pradėjau jas vartoti aš turėjau skausmus šone, mano apetitas buvo prastas ir negalėdavau naktį gerai pasilsėti. Dabar šone skausmų nebeturiu, mano apetitas geras, mane niegas pasilsinantis i artšviežinantis, aš jaučiuosi geriau visais atžvilgiais."

Tukstančiai vyrų ir moterų laike paskutinių 35 metų įgijo tas pačias puikias pasekmes. Kai kurie jų buvo silpni, nervuoti, išblyškę. Kiti turėjo skilvio ir virškinimo trubelius, gasus viduriuose ir žarnose, svaigulį, silpnumą, inkstų ligas. Kai kurie buvo menki ir turėjo trubelių su virškinimu. Nuga-Tone suteikė jiems daugiau jėgos, geresnę sveikatą ir energiją. Jos padaugino jėgą visų kuno organų ir jie pasijuto esą jaunesni. Nuga-Tone turi jums pagelbėti, o jei ne, tai nieko nekainuos. Žiūrėkit garantijos ant kiekvieno pakelio. Nusipirkit 1 butelį šiandie.

STATISTINIŲ ŽINIŲ RINKIMAS

Visų centralinių draugijų žinios pirmiausia reikalingos!

Neatidėliokime! Pats negaišuokime ir kitų negaišinkime!

Tolymi vakarai gali pralenkti mums artymus rytus . . .

Istorinėje knygoje "Amerikos Lietuviai" žymi jos dalis skirta Centralinių dr-jų gyvavimo aprašymui su jų ir jų skyrių-kuopų statistika. Kuopų veikimas yra dalis centralinės dr-jos veikimo. Taigi jos negali būti atskirtos nuo jų centrų. Pačių gi centralinių dr-jų apibudinimas apima ne vien jų centrų darbuotę, ne vien jų žymiausius vadus ir jų veikimą, ne vien seimus bei darbus nuveiktus dėka centrų pastangų. Jų pavienių kuopų veikime ne vien randama kronologinis draugijos augimas, jos plėtojimasis, bet ir jų pavienių gražių nuveiktų darbų, tokių darbų, kurių istorija negali aplenkti, nepaminėti. Iš to aišku, kad centralinių draugijų gyvavimo aprašymo patobulinimas, palengvinimas ir pagreitinimas priklauso nuo to KAIP GREIT bus gauta pavienių kuopų — skyrių blankos. Taigi visų valdybų, kurioms rūpi jų pačių kuopų ir paties centro garbė, yra pareiga KUO GREIČIAUSIA užpildyti blankas ir mums grąžinti.

ATIDĖLIOJIMAS, o ne darbo sunkumas yra mūs ARŠIAUSIAS PRIEŠAS darbo kliudytojas.

Iš 2 lapkričio teko vieno asmens gauti jo rašytą mums nusiskundimo laišką, kuriame sako: "aš "Garse" No. 41 patėmijau, kad yra šaukiamos kuopų valdybos suteikti apie save žinių del istorijos knygos "Amerikos Lietuviai..." mes negavome minimos blankos." Tuo tarpu jau nuo balandžio mėnesio ton kolonijon pasiųsta blankos. Nejaugi per 6 mėnesius nebuvo laiko draugijų valdyboms išdalyti blankas? Mums reikia vien daugiau gerų norų, o visi sunkumai bus nugalėta ir netruks ateiti laikas kada sulauksime išvysti tokį veikalą, kuris apims visą Amerikos lietuvių gyvenimą su visomis jo sritimis. Tėvynės nepriklausomybės atgavimo dėlei vargsta ir gausias aukas klota. Dabar savo Tautos garbės dėlei ir tuo pačiu dėl garbės visos išeivijos reikia nors truputį pridėti vargo. Be jo ir be pasišventimo nieko negalima atsiekti. Tai uoliau į darbą!

Šis "S. Ž. R." darbas jau prieš keletą metų turėjo būti atliktas: mažėja mūsų draugijų skaičius, ne vienas žymių, tuos praeities dalykus gerai atmenančių darbuotojų išeina iš visuomenės dirvos, jau ne vienas istorijai reikalingų asmenų ir mirė. Ko toliau atidėliota būtų, to menkesnis darbo atlikimas ir to bus netobulesnis. Bet šiandie jau nėra abejonės, kad bus atliktas, tik kyla klausimas: ar suspėsime iki sekančių Naujų 1929 Metų? Ar žinių rinkimas nesutrukdys pageidaujamo veikalo išleidimą? Tas priklauso nuo visuomenės. Tą darbą galime atlikti vieno mėnesio laikotarpyje ir per 6 mėnesius galime nesuspėti vietoje įduoti draugijų valdyboms blankų ir paraginti jas užpildyti.

Mes prašydami uolesnio bendradarbiavimo "S. Ž. R." dabar pasibaigus išvažinėjimų sezonui ir pats lengvinsime visais būdais brangius mūsų bendradarbius. Paskėsniais laikais išsiuntinėta yra:

Susiv. Liet. Amerikoje kuopos — 370 blankų; Darbininkų Sąjungos — 58 blankų; A. L. R. K. Federacijos skyriams — 33 blankų; A. L. R. K. Susivienijimo kuopoms — 196 blankas.

Nesiuntėme vien toms iš kurių esame gavę ir dėl kurių neabejojame, kad kokiu nors būdu yra gavusios. Dabar belieka laukti kuri Centralinių Organizacija pirmoji atliks savo darbą?

IŠ RAJONŲ DARBUOTĖS

Vakarų Rajonas

CHICAGO, ILL. (Chicago Hights, Ill.) per rajono pirm, p. A. Žvirblį gauta iš Chicago Hights Kolonijos Tvarkytojos p-lės M. Zarankaitės sekančias ankietas: 1. Kolonijos su šeimynų ir tt. sąrašu sudarytu sulig gatvių. (Smulkmeniški daviniai bus paskelbta "Draugе"). 2. Draugijų: a) L. R. K. S. 202 kp. užpildyta D. Bendoriaus; b) Nekalto Prasidėjimo Mergaičių dr-jos — p-lės G. Meškauskaitės; c) Šv. Kazimiero Karalaičio—S. Rimkaus, d) L. Moterų Šv. Motinos Ražancavos — ponios A. Steponaitienės; e) Šv. Petro ir Povilo — p. V. Gaučo; f) Šv. Onos — ponios F. Dapkienės. 3. Profesionalų — 5 užpildytas. 4. Biznierių — žinios apie 28 biznierius. 5. Parapijos — užpildyta paties didžiai gerb. kleb. kun. Čužausko.

LIETUVOS VYČIAI. Kaipo atsakymą į mūsų laišką iš 29 spalių š. m. "Lietuvos Vyčių") organizacijos Centras malonėjo prisiųsti mums savo visų kuopų valdybų adresus.

Pittsburgho Rajonas

"S. Ž. R. Kolonijų Tvarkytojai" darbuojasi ne vien tose kolonijose, kurios skaitlingiau apgyventos lietuvių ir turi savo parapijas, bet ir mažesnėse. Rajonas pilnai sutvarkytas.

Nauja, nedeganti mūro daržinė

Rajono sekretoriatas praneša: "Iš Duquesne, Pa. pranešė, jog trumpam laike bus užbaigta. Į Pittsburghą teko lankytis pas įvairius profesionalus ir mačiau jų blankas, kad baigia pildyti. Tik nekurie ypač geriau pasiturinti mano, kad pranešus savo vertę gali paskiau visuomet pinigų reikalauti." (Į šį klausimą teks kiek vėliau atsakyti. Bet panaši baimė bereikalinga. Tą visi galime suprasti). Toliau laiške sakoma: "Kaip girdėti gerai veikia žinių rinkėjai Pittsburghe, Duquesne, Donora, Carrick, Bridgeville, Shanon, Pa."

Visiems Pittsburgh'o Rajono S. Ž. R. Kolonijų Tvarkytojams

Gerbiamieji:

Labai man yra malonu prisiminti tas jūsų nuoširdumas, kurį pareiškėte vasarą A. L. R. K. S. apskrities konferencijos mete; tie jūsų kilnių pasižadėjimų tarti žodžiai. Gan daug laiko jau praėjo ir, tiesa, gana gražūs gandai apie jūsų darbuotę pasiekia mane. Už tai leiskite man šiuo pareikšti jums dėkingumo žodžius, prisiminti jums gražius jusų pasižadėjimų žodžius ir paprašyti, kad jūs malonėtumėte ištesėti, uoliai rūpintūmetėsi atlikti savo nors nelengvą, bet visai išeivijai ir mūsų Tautai garbingą darbą. Pilnai pasitikiu jūsų pareikštu mums S. Ž. R. darbe nuoširdumu ir laukiu galutino jūsų darbo užbaigimo. Tegul jūsų pavyzdį seka ir kiti!

Prie progos sveikinu jumis kuoširdingiausia linkėdamas viso kogeriausio ir taipgi ištvermės tiksliai užbaigti gražiai pradėtą S. Ž. R. darbą.

Su pagarba ir nuoširdžiu dėkingumu.

Kun. S. Draugelis

Knygos "Amerikos Lietuviai" Leidėjų Pirmininkas.

Tėvynės Mylėtojų Draugija

Ponas K. Karpavičius "Tėvynės Mylėtojų Dr-jos" Pirmininkas atsakydamas į mūsų laišką iš 17 spalių prisiuntė jau medžiagos del jo vadovaujamos dr-jos aprašymo istorijoje "Amerikos Lietuviai" ir trumpą paminėjimą "Dirvos" laikraščio ir bendrovės.

Visiems mūsų bendradarbiams ir nuoširdžiai pasidarbavusiems "S. Ž. R." darbe tarianie kuo širdingiausią ačiū ir ypač jaunąją mūs kartą kviečiame pasekti gražų chicagietės p-lės M. Zarankaitės "S. Ž. R." darbe pavyzdį. Tuomet tolymi Vakarai tokį "siurprizą" iškirsdami neabejotinai pralenks Rytus.

"S. Ž. R." Centras

MALDAKNYGES

MAŽAS NAUJAS AUKSO ALTORIUS

JUODOS (prastais minkštais viršeliais)	.50
JUODOS (prastais kietais viršeliais)	.50
JUODOS (geresnės minkštais viršeliais)	.85
JUODOS (geros odos viršeliais)	$1.00
BALTOS (celuloidos viršeliais)	$1.00
BALTOS (celuloidos viršeliais, su kryželiu)	$1.15

Visus užsakymus siųskite sekančiu antrašu:

"DARBININKAS"

366 West Broadway South Boston, Mass.

PAIN-EXPELLER

REG. U.S. PAT. OFF.

Apsisaugokite Peršalimų

PERŠALIMAI gali privesti prie influenzos ir net prie pavojingesnių ligų. Sezonas, kuomet **kiekvienas privalo pasisaugoti**, jau čionai! Peršalimai, Skaudama Gerklė, Reumatiški Skausmai, Neuralgija, Strėnų Dieglys ir visokie Muskulų Gėlimai ir Skausmai visuomet užpuola be jokio persergėjimo.

Ar jųs turite bonką **PAIN-EXPELLERIO** po ranka? Jei ne, tai nusipirkite šiandien. Tai yra šeimyninis linimentas, kurį naudojo per suvirš pusę šimtmečio nesuskaitomas skaitlius žmonių. Viskas, ką reikia daryti, **tai ištrinti juomi.** Jis išsklaido kraujo susikimšimus; padidina kraujo cirkuliaciją į skaudamas kuno dalis; jis suteiks jums tokį palengvėjimo jausmą, kokio nesitikėjote.

Kam kentėti skausmus Galvos, Pečių, Išsinarinimų, Išsitempimų, Nusimušimų, Muskulų Sustingimo ir Skaudėjimo, kuomet vikrus patrynimas su INKARO PAIN-EXPELLERIU išvarys lauk visus skausmus? Iškaščiai yra visai menki! PAIN-EXPELLERIS turi buti geras, jei —

Praeitą Metą Viršaus Milijonas Bonkų Parduota.

Nusipirkite bonką šiandien. Tačiau persitikrinkite, kad Inkaras butų ant pakelio, kurį perkate!

35 ir 70 centų už bonką

PARSIDUODA VAISTINĖSE
arba užsisakykite stačiai iš mųs.

Brangi savo turinio knygutė pridėdama su kiekviena bonką PAIN-EXPELLERIO.

The Laboratories of
F.Ad. RICHTER & CO.
BERRY AND SOUTH FIFTH STS.
BROOKLYN, N.Y.

TRY A BOTTLE OF PAIN-EXPELLER BUY TODAY

DARBININKAS
(THE WORKER)

Published every TUESDAY and FRIDAY
by
SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATION OF LABOR.
Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 3, 1917, authorized on July 12, 1919.

SUBSCRIPTION RATES:
Domestic yearly $4.50
Foreign yearly $5.50
Domestic once per week yearly..$2.50
Foreign once per week yearly....$3.00

PRENUMERATOS KAINA:
Amerikoje metams $4.50
Užsieny metams $5.50
Vieną kart savaitėje metams....$2.50
Užsieny vieną kart savaitėje met. $3.00

"DARBININKAS"
366 West Broadway South Boston, Mass.
Telephone South Boston 0620

TEISMO PARODIJA

Meksikos sostinės priemiesty, San Angel, lapkričio 8-tą pasibaigė Obregono užmušėjo, Leono Toral, teismas. Drauge su Toraliu buvo kaltinama vienuolė, Motina Conccepcion Acevedo y de la Llata. Abu pripažintu kaltais. Toraliui teismas paskyrė mirties bausmę. Toki pat bausmė gresė ir motina Conception Acevedo y moteriškei bausmė pakeista 20 metų kalėjimo.

Toral yra kaltas. Niekas to neginčija. Jis pats prisipažino. Jo advokatai nė nebandė įrodinėti, jog jis yra nekaltas. Jie tik darė pastangų įrodyti, kad jis nėra paprastas, bet politinis žmogžudys ir tuo būdu manė jį išgelbėsią nuo mirties bausmės.

Visai kas kita su motina Concepcion. Toral visą laiką tvirtino, jog jis užmušė Obregoną nekieno neraginamas. Teisme nebuvo tiesioginių, nė netiesioginių įrodymų, kad vienuolė Concepcion būtų suokalby dalyvavusi, arba žinojusi apie suokalbį nužudyti Obregoną, jei toks suokalbis ir yra buvęs. Ji būk tik prasitarusi, jog katalikai tol bus Meksikoje persekiojami, kol nenumirs Calles, Obregon ir kiti jų klikos katalikų engėjai. Nieko negelbėjo Toralio tvirtinimas, kad jis senai prieš tai buvo nutaręs nužudyti Obregoną; nieko negelbėjo ir pačios motinos Concepcion užginčijimas; nieko negelbėjo ir tai kad nebuvo liūdininkų jos tariamosios kaltės įrodymui. Ji gaus nukentėti, nes Calles ir jo šaika nutarė iškalno, kad katalikai yra "intelektualiniais" Obregono nužudymo autoriais. Reikėjo tik surasti auką. Toji auka bus motina Concepcion.

Nereikia pamiršti, kad tuoj po Obregono nužudymo Calles ir jo sėbrai pasiskubino pareikšti pasauliui, kad tikri Obregono nužudymo autoriai — jo žodžiais tariant: intelektualiniai autoriai — yra Meksikos katalikai. Kuomet jie tą skelbė pasauliui, nebuvo pravesta jokių tardymų, nebuvo išklausinėtas net pats Toral. Tai reiškia, jog Calleso šaika buvo iškalno pasiryžusi suversti kaltę ant Meksikos katalikų ir dabar tą daro motinos Concepcion asmeny.

Jau esame rašę, jog bemokslis fanatikas, Calles, yra kurkas žiauresnis katalikų priešas už Obregoną. Obregonas buvo Meksikos prezidentu prieš Callesą, bet ne jis, tiktai pusiau asbet ne jis, tiktai pusiau arkus persekioti visu orientališkai — indijonišku tamsaus bedievio žiaurumu. Nuo Obregono katalikai tikėjosi nemažai, kuomet jis tapo išrinktas prezidentu antru atveju. Jau buvo beprasidedančios netiesioginės derybos su Šv. Sostu. Todėl yra nesąmonė kalbėti, būk katalikams rūpėję nusikratyti Obregono.

Nereikia pamiršti dar ir tai, kad šalia Calleso ir Obregono buvo dar ir trečias lygiai įtakingas asmuo Meksikoje — Morones. Visi Meksikoje gerai žinojo, jog Obregonas ir Morones buvo nesutaikomi priešai. Meksikoje buvo atvirai kalbama, kad "intelektualinis" Obregono mirties autorius yra ne katalikai, bet Morones. Buvo net demonstracijos daromos prieš Morones'ą, bet Morones išvažiavo "atostogų," gi cenzūra užgniaužė gandus apie Moroneso prisidėjimo prie Obregono nužudymo galimybę.

Toralio ir motinos Concepcion teismo eiga irgi buvo nepaprasta. Mes gerai žinome, kad greitai Calles apsidirba su savo priešais. Teismo nereikia. Sušaudo ir tuo viskas pasibaigia. Šį sykį kaltinamuosius ne tik kad nesušaudė be teismo, bet įtaisė net radio teisme. Mat, norėjo parodyti pasauliui, kaip "bešališki" yra Meksikos teismai. Deja, radio neilgai teveikė teisme. Radio uždarė, kuomet kaltinamieji pradėjo kalbėti atvirai. Mat tai jau buvusi "propaganda." Minia, susirinkusi teismo rūmuose ir aplinkui juos, plojo, kuomet kalbėjo valstybės advokatai ir savo triukšmavimais nedavė kalbėti ginėjams. Teisė ne teismas, bet minia. Vis delto iš devynių prisiekusiųjų atsirado vienas, kuris turėjo drąsos balsuoti prieš motinos Concepcion pasmerkimą.

Ką tik pasibaigusioje San Angel tragikomedijoje ieškota įvelti nekaltą vienuolę katalikę į Obregono nužudymo tragediją. Teisingumas nerūpėjo tos žiaurios komedijos režisieriams. Ponai jau senai yra pasakę, kad katalikai yra kalti Obregono užmušime. Dabar paklusnūs tarnai bando tai įrodyti, bet įrodinėja labai nevykusiai ir neįtikinamčiai.

SMITHO PRALAIMĖJIMAS

Jau pačioje rinkimų kampanijos pradžioje buvo pastebėta ir kiek vėliau visiems paaiškėjo, kad vyriausias rinkimų klausimas nebuvo, ar laimės Hooveris, ar Smithas, bet ar Smithas laimės, ar pralaimės. Hooveris nesukėlė nė entuziazmo, nė neapykantos. Priešingai, visą entuziazmą ir visą neapykantą sukėlė Smithas. Rinkimai parodė, kad Smithas sukėlė daugiau entuziazmo negu kuris kitas kandidatas į prezidentus yra kuomet nors sukėlęs, bet dar daugiau neapykantos ir baimės. Rinkimų rezultatai tai parodė. Tuotarpu dar nėra tikrai žinoma, kiek balsų jis gavo, bet galutini rezultatai turbūt parodys, kad jis yra gavęs apie 16 milijonų. Tiek balsų nėra gavęs net Coolidge 1924-ais metais, kuomet jis turėjo piliečiuose daug pritarimo ir kuomet jo oponentas buvo nepopulerus Davis. Nereikia pamiršti ir to, kad žymi demokratų partijos dalis balsavo prieš Smithą.

Neapykanta, kurią Smithas sukėlė prieš savę, pasirodė stipresnė ir delto jis pralaimėjo rinkimus. Už vis labiausiai jį nekentė protestantų bigotai. Jų yra labai daug, ypač pietų ir vakarų valstijose. Jie dirbo išsijuosę prieš Smithą vien tik delto, kad jis katalikas. Žymesnieji protestonų vyskupai ir pryčeriai palyginti retai viešai pasisakydavo prieš Smithą del jo katalikybės, bet smulkieji atvirai varydavo agitaciją bažnyčiose prieš Smithą. Tokie geltonlapiai, kaip kukluksų organas, "Fellowship Forum," "New Menace" varė šlykščiausią šmeižtų kampaniją prieš Smithą ir prieš katalikų bažnyčią. Be to milijonai plakatų dar šlykštesnių už viršminėtus laikraštukus varė kaštą propagandą tamsių protestantiškų minių tarpe. To paseka buvo tarp kitko ta, kad keturios "Solid South" valstijos, kurios nuo pat Naminio Karo laikų visuomet atiduodavo balsus demokratų kandidatui, šį kartą balsavo prieš gabiausį demokratų partijos lyderį, Al Smithą.

Prohibicijos bigotai irgi prisidėjo prie Smitho pralaimėjimo, bet toli gražu ne tiek, kiek religiniai bigotai. Prohibicija patarnavo religiniams bigotams kaipo jų bigotizmo kaukė. Massachusetts balsavimų rezultatai parodė, kad balsavime už kandidatus prohibicija anaiptol nelošė tos rolės, kurią prohibicijonistai norimums įkalbėti. Čia buvo referendumas del prohibicijos. Smitho didžiuma šioje valstijoje yra tik 21 tūkstantis, tuotarpu antiprohibicijonistai laimėjo referendumą 271-o tūkstančio balsų didžiuma. Referendumo balsai dar nepilnai suskaityti ir keturiuose distriktuose visai nebuvo referendumo.

Nemažai prisidėjo prie Smitho pralaimėjimo ir tas faktas, kad jis, kaip Jacksonas ir Lincolnas, buvo "prasčiokas" ir be to dar airys. Jam gerokai teko, lygiai kaip Jacksonui ir Lincolnui, nuo Amerikos "aristokratų."

Galų gale prie Smitho pralaimėjimo prisidėjo ir žmonių baimė, kad, išrinkus demokratą, neprasidėtų blogi laikai. Baimė niekuo nepamatuota, bet republikonai nuolat bebūbnydami apie tariamąją republikonišką "prosperity" (gerbūvį) nevienam įvarė baimės.

Šiuose rinkimuose demokratų partija turėjo geriausią progą sulošti vadovaujančią rolę Amerikos politikoje, likti progreso partija, bet pasirinko karstą. Bigotai jai užgiedojo: amžiną atilsį!

Pradžios Mokslas Rusijoje

Per 10 metų Rusijos diktatoriai lankstė ir minkė švietimo darbą, kad atkratytų visas "senojo svieto" liekanas. Dabar apžiūrėjo, kad jų darbas buvo bergždžias. Mokslo padėjimas prastesnis negu prie caro. Nėra gabių mokytojų, mokslas, kurį studentai gauna, netinkamas, mokymo sistem anetikusi. Tą pripažino Maskvos Sovieto narys, Uchanovas kalbėdamas pareiškė: "pats didžiausias trūkumas yra tas, kad mes dar blogai mokome." Tą pripažino ir kelių špaltų straipsniai, tilpę "Izv." rugp. 16. Rašytojai, apžiūrėję pirmaeiles pradžios mokyklas, randa, kad skaičius darbininkų vaikų jose nuolatos mažėja. Kodėl? Dėl to, kad darbininkų vaikai išsimeta dėl savo negabumo. Pasėdėję du metu toje pačioje klasėje, tretį metą jie pašalinami. Į antrą laipsnio mokyklų sistemą jau ateina daugumoje vaikai valdininkų ir kitų luomų. Bolševikai siūlo panaikinti kvotimus, bet gudresnieji iš jų numato, kad tas nieko negelbės, nes jei vaikas du metu vienoj klasėj išsėdėjęs bus be kvotimų perkeltas į aukštesnę, tai jis vis tiek pasiliks bemokslis. Kiti kalba, kad reikia vėl iš naujo perorganizuoti visą švietimo sistemą. Sako, mes išvijome iš mokyklų tikybą, patriotizmą, tautiškumą, buržujus, bet po 10 metų mokyklose vėl žydi tikyba, tautiškumas, nusistatymas prieš žydus, o darbininkų vaikų skaičius iš meto meta nmažėja. Aukštesnius laipsnius baigia tik vienas kitas darbininko, ar neturtingo ūkininko vaikas. Vienatinis dalykas, kuris mokyklose pilnai žydi, tai militarizmo auklėjimas: visi vaikai lavinami muštro. Bet neatsiekta tas, kam bolševikai sakosi yra pasišventę: mokykla neliko "sudarbininkinta."

Tas tik parodo, kad gyvenimo negalima suvaryti į siaurą vagą. Kas gyvenimą varžo, tik nagus nudega.

"Rytas"

LAPKRIČIO 11-TA

Tai paliaubų diena. 1918-ais metais vienuolikto mėnesio vienuoliktą dieną vienuoliktą valandą prieš piet įvyko paliaubos tarp talkininkų ir centralinės Europos valstybių. Pamename gerai tą dieną. Kiek tuomet buvo džiaugsmo, kiek triukšmo, kiek daug tikėtasi!

Kas pamena, katrą dieną pasirašyta Versalio taika?

Tiek daug laukta iš paliaubų, bet ką davė taika? Prabėgo 10 metų nuo paliaubų pasirašymo, bet karas tebekybo ore. Džiaugsmo vietoje pasiliko baimė. Didžiosios ir mažosios valstybės šiandien yra apsiginklavusios labiau nė kad buvo prieš karą. Kuo tas pasibaigs? Kada įvyks taika? Kuo baigsis paliaubos: nauju, dar baisesniu karu, ar opūs klausimai bus išrišti taikingu būdu?

Ir argi galima stebėtis, kad žmonės nenori nė atsiminti Versalio taikos, nes bijo tos "takos," kurioje bijo tos "taikos," kurioje davė Versalius. Pamena tik tą dieną ir valandą, kuomet pasibaigė vienos skerdynės ir su baime laukia, kaip greitai prasidės kitos. Mes vis dar tebegyvename ne taikos, bet paliaubų laikais.

M. Endziulaitis

ŽEMĖS DREBĖJIMAS

Šių metų balandžio mėnesio 23 dieną iš Atėnų (Graikijos sostinės) pranešta visam pasauliui, kad Graikiją ištiko žemės drebėjimas, del kurio beveik visai sugriuvo Korinto miestas: žuvo 20 žmonių, daugiau per 100 žmonių sužeista; 1500 namų visai sunaikinta; 50,000 žmonių liko be pastogės.

Del šitos baisios Korinto miesto nelaimės bus ne pro šalį bendrai pakalbėti apie žemės drebėjimą.

Drebėjimo vyksmas

Žemės drebėjimas tai yra didesnis ar mažesnis žemės paviršiaus kilnojimasis. Žemei drebant, jos paviršius kai kada labai smarkiai juda, o kai kada visai nežymiai; pastarasis drebėjimas yra žmonių nė nejaučiamas; jis yra tiktai tam tikrų prietaisų pažymimas, seismografais vadinamų. Seismologija — mokslas, kuris tiria žemės drebėjimą.

Žemės drebėjimas yra viena didžiausių nelaimių; jis ūmai, netikėtai įvyksta, jo padariniai yra baisūs. Naikinamasis žemės drebėjimo darbas tęsiasi labai trumpai, bet jis padaro daug žalos. 1755 metais Lisabone (Portugalijos sostinėje) per žemės drebėjimą, kuris tęsėsi 5 minutes, žuvo 60,000 žmonių, 1783 metais Kalabrijoj (Italijos sritis) — į 30,000 žmonių. Smarkus žemės drebėjimas Jomaikos saloj 1692 metais tęsėsi 3 minutes, San Salvadore (Vakarų Indijoj) — 10 sek. Karakose (Pietinėj Amerikoj) — 5 sek. Ir per tą trumputį laiką sakytose šalyse padaryta daug baisiausių nelaimių: daug namų sugriauta, daug turto sunaikinta, daug žmonių užmušta ir sužeista.

Žemei drebant, įvyksta daug didesnių ir mažesnių žemės paviršiaus sutrenkimų, sujudimų, kurie ūmai pasikartoja viens po kito. Šių metų balandžio mėnesio naktį tarp 21 ir 22 d. per 12 valandų Graikijoj žemė trinktelėjo 47 kartus. Kai kada ištinka tiktai viens arba keli sutrenkimai, bet retai. 1848 metais Naujojo Zelandijoj atsitikdavo tokių dienų, kada įvykdavo beveik po 1000 žemės krestelėjimų. 1870 metais Tokydoų (Graikijoj) per tris dienas žemė sujudo 86,000 kartų.

Paprastai drebėjimas prasideda kokioj nors žemės vidaus vietoj, vadinamoj drebėjimo centru. Iš centro drebėjimas bangomis eina į visas puses ir pasiekia žemės paviršių arba stačia kryptimi, arba įstriža. Pirmieji drebėjimo sąjudžiai esti silpnesni, paskiau stipresni, kurie pasikeičia vėl silpnesniais.

Drebėjimo plotai ir vietos

Žemės plotai, kuriuos ištinka drebėjimai, dažnai esti labai dideli: 1755 metais žemės drebėjimas Lisabono apylinkėj buvo jaučiamas 700,000 kv. mylių plote; 1822 metų žemės drebėjimas, įvykęs valstybėj Čili (Pietinėj Amerikoj), apėmė 400,000 kv. mylių žemės paviršių. Bet tai yra tiktai apytikriai pažymėtas žemės plotas, kurio tikras ribas galima susekti tiktai seismografu, kurios tuomet pasirodytų daug platesnės. Maži žemės paviršiaus kilnojimaisi įvairiose vietose niekumet nepaliauja, bet kadangi jie nežymūs, tai žmonės jų nejaučia.

Žemės drebėjimo atsiradimas ir išsiplėtimas pareina nuo geologinės (geologija — žemės susidarymo mokslas) sudėties. Didelėse lygumose ir plokštakalnėse beveik nesti žemės drebėjimų. Kalnų virtinėse (ypač jei jos dar nebaigusios formuotis) artimose toms virtinėms lygumose, Vidužemio jūrų pakrantėse, vietose prišlijusiose prie ugniakalnių dažnai įvyksta žemės drebėjimai. Tokiu būdu žemės drebėjimas nekinomas žioms vietoms. [illegible] Pabaltės kraštui, Europos Rosijai, Sibirui, Prancūzijai, Anglijai, Skandinavijai, Brazilijai, Pietinei ir Vidurinei Afrikai. Gi Viduržemės jūros pakraščiams, Šiaurinei Afrikai, Pirenėjų ir Balkanų pusiausaliams, Italijai, Mažajai Azijai, Persijai, Kaukazui, Pietinei Amerikai dažnai tenka nukentėti nuo žemės drebėjimų. Bet ir pastarosiose šalyse atsiranda vietų, kuriose žemės drebėjimų nebūna, arba jie labai retai įvyksta.

Žemės plyšiai, kalnų virtinės, požeminiai urvai dažnai sulaiko žemės drebėjimą.

Yra vietų, kuriose žemės drebėjimas dažnai pasikartoja: Limos mieste nuo 1586 metų žemės drebėjimų 11 kartų sugriautas. Vierno miestas (Vidurinėj Azijoj) taip pat daug kartų tos nelaimės buvo ištiktas. Šveicarijoj per metus įvyksta į 100 kartų žemės drebėjimų; Japonijoj bendrai žemės drebėjimai esti pradieniui; visame pasauly nuo 1850 iki 1857 m. suskaityta į 4,620 žemės drebėjimų. Dabar, kada žemės drebėjimų sekimo būdas yra patobulintas, vieno ispanų mokslininko skaičiavimu, kasmet visam pasauly įregistruojama į 10,000 žemės drebėjimų.

Stiprumas

Stiprumo atžvilgiu žemės drebėjimus mokslininkas Rossis Forelis skirsto į 10 [illegible]

1) Žemės paviršius nepastebimai juda ir šį judėjimą galima žinoti tiktai iš seismografų parodymo.

2) Judėjimai, seismografų pažymėti ir kai kurių žmonių, sančių ramioj padėty, jaučiami.

3) Judėjimai daugelio žmonių, esančių ramioj padėty, jaučiami.

4) Drebėjimas, kuriuos žmonės vaikščiojų arba ką beveikią, jaučia; langų stiklai dreba.

5) Žemės drebėjimai, kuriuos visi jaučia; kambariuose baldai juda ir varpeliai skamba.

6) Miegantieji sukyla; kambarių varpeliai skamba; laikrodžių švytuoklės sustoja švytavusios, medžiai šlama.

7) Dideli daiktai virsta; varpais kamba (patys).

8) Namų sienos įplyšta; kaminai griūva; žmonės išsigandę bėga.

9) Kai kurie trobesiai arba jų dalys griūva.

10) Viskas griūva: namai, medžiai, kalnai,.. žemės skyla, vietomis ji įsmunka arba iškyla.

Stiprumo priežastys

Žemės drebėjimo griovimo, naikinimo stiprumas pareina nuo didumo bangų, kurios darosi žemei drebant jos plutoj. Be to, žemės drebėjimas, kuris greit plečiasi, mažiau naikina drebėjimo sritį, nei palengva eimantis. Žemės sujudimo di- [illegible]

*) Rašydamas šitą straipsnį naudojausi šiais rašiniais: F. Levinsono Lessingo "Ziemletriasenie," J. Krikščiūno "Geologijos ir minerologijos vadovėlis," V. Lunkevičiaus "Žemės istorija."

BERMONTININKAI PRIEŠ NEPRIKLAUSOMYBĖS LĖJIMO PAMINKLAI SALOČIUOSE

Keliai į Lietuvos nepriklausomybę ne rožėmis iškloti, bet aštriais eršketčiais nutiesti. Visa Lietuvos žemė, tarsi, ištisas karžygių kapinynas. Tur būt nėra sklypelio, neaplaistyto mūsų drąsuolių kraujų bei jų artimųjų ašaromis.

Štai, ir tas, tolimas nuo Vilniaus bei Kauno, kampelis — S a l o č i a i turi savo didvyrių — laisvės kovotojų, kurių kaulai sudėti Nepriklausomos Lietuvos pamatan ir kurių vardai ankštai surišti su Tėvynės atvadavimu iš žiaurių priešų nagų.

1919 metų rudenį, kada Lietuvos rytai buvo užimti bolševikų, o iš pietų veržėsi į mūsų kraštą besočiai lenkai, Lietuvos šiaurėje švaistėsi ir naikino šalį įvairūs batalionai, geležinės divizijos ir žandarų korpuso dalys. Veik visas šis smarkiai apsiginklavusių karių mišinys pasivadino b e r m o n t i n i n k a i s ir negailestingai žudė šios šalies gyventojus...

Bet štai, netekę kantrybės mūsų vyrai sukilo prieš savo engėjus ir, Pasvalio batalijono padėdami, lapkričio 12 dieną pradėjo kruviną žygį su daug galingesniu priešininku. Jie kovėsi iš paskutiniųjų, nes šioje kovoje lėmėsi šalies likimas ir tautos garbė.

Dienai aušant užvirusi kova truko iki nakčiai. Sveikesnės strategijos atžvilgiu pozicijos keitėsi iš rankų į rankas. Tai pėsunkėjo padėtis naktį. Kovoje žuvo nemaža drąsuolių.

Tačiau, nežiūrint visų sunkiųjų kovos aplinkybių, mūsų vyrai negausingomis savo jėgomis nugalėjo žymiai stipresnį savo priešą ir šią nepaprastą kovą laimėję, tarsi iš ano, istoriškojo Ž a l g i r i o, grįžo su dideliu karo grobiu ir belaisviais į senas savo pozicijas.

Bermontininkai pralaimėję kovą ties Saločiais sudrebėjo ir nusmuko jų galybė visuose kituose frontuose; net latviai lietuvių laimėjimais ir bendro priešo—bermontininkų pergale pasinaudodami, juos išvijo iš savo krašto.

Šių kruvinos kovos didvyrių karžygiškiems darbams pagerbti ir ateity naujom kartoms parodyti didžius bočių nuopelnus — nūnai pastatytas atatinkamas atsitikimų dvasiai paminklas ten pat Saločiuose, sraunios Mūšos pakrantėj, arti Latvijos sienos. Šio paminklo atidarymas ir pašventinimas įvyksta ateinantį sekmadienį, t. y. spalių 21 dieną. Į atidarymo iškilmes laukiama vyriausybės atstovų ir visuomenės veikėjų iš Kauno.

Kalbamas paminklas, palyginus jį su žuvusiųjų karkova truko iki nakčiai.

K. Balmontas

(L i ū d o G i r o s vertimas)

Žemiau dedamas eilėraštis—nau, jausias garsaus rusų poeto K. Balmonto kūrinys. Jis pavestas Vilniui ir Lietuvai. Poetas jau netik paprastuoju tiesos žodžiu, bet savąja kūryba—poezija stoja mūsų pusėj. Tą savo eilėraštį K. Balmontas atsiuntė poetui Liūdui Girai įgaliodamas jį išvertus lietuvių kalbon, paskelbti viešumon.

Brangieji akmens keturi —
Smaragdas, deimantas, sapfyras,
Ir brilijantas — juos turi,
O Lietuva, sau širdžiai skyrus.

Tai Kaunas, Gardinas, Seinai.
Ir Vilnius — vis tai Lietuva!
Kas tai sau prisimins nūnai —
Tame kūryba tebgyva!

Atplėšt kas Gardiną, ir Vilnių,
Atplėšt Seinus kas sugodojo —
Tas pelnė garbę ne per kilnią,
Ir jų valdovas — lig rytojuj.

Nes Gardinas, Seinai, ir Kaunas,
Ir Vilnius — iš to pat vainiko.
Kilnumą savąjį užgauna —
Kas svetima papuošti tyko.

Garbė statytojam vien tenka,
Ir jiem gyvybė vien gyva.
Ir Varšuvą sau statės Lenkai,
Bet Vilnių statės Lietuva!

Gausi veiksmais galia prisikėlė:
Už Lietuvą — Tiesa užstos.
Kaip buvęs, Vilnius jos bus vėliai,
Ir aš šaukiuosi vien Tiesos!

1928 m. rugsėjo 26 d.
Capbreton, Landes,
Little Cottage.

("Lietuvos Aidas")

---

lia kitų, garsių pasaulio valstybių, yra ir Lietuva. Toji Lietuva, kurios sūnūs ne kieno nors malonės prašyžygių nuopelnais Tėvynei, lyg ir nebūtų toks didingas, kokio yra verti jų atlikti darbai, nes jis nespindi auksu ir savo viršūne neskirsto erdvėje debesų. Tai yra stiprus, amžinas, keletos mastų pločio ir keliolikos mastų aukščio gelžbetono obeliskas, kurio viršuje užkelta kardu persmeigtas žemės rutulys, tarsi rodyti rodas pasaulinį, kad štai, toje pat gamtos beribėje, šadami, bet aštriu kardu kovodami šiame universaliame žemėlapy savo Tėvynės vardą kruvinomis raidėmis įrašė.

Paminklo statymas buvo tylus. Statybos darbais rūpinosi tam tikras fondas Kaune ir komitetas Saločiuose. Vienybėje, planingai darbus vedant, pastatyta gana trumpu laiku, ko net akylūs laikraštininkai nėra pastebėję. Tad, tebūnie šis kuklus pasišventėlių darbas žinomas nors dabar jį užbaigus.

"Liet. Aidas"

VILNIAUS LIETUVIŲ ATSTOVĖS PRAKALBŲ MARŠRUTAS

Vilniaus Lietuvių Kultūrinių Draugijų atstovės gerb. ponios Emilijos Vileišienės prakalbų maršrutas Massachusetts valstijoj.

Lapkričio 15 d. Brockton, Mass.

Lapkričio 17 d. Norwood, Mass.

Lapkričio 18 d. So. Boston ir Cambridge, Mass.

Lapkričio 21 d. Lawrence, Mass.

Lapkričio 23 d. Lowell, Mass.

Lapkričio 25 d. Nashua, N. H.

Lapkričio 27 d. Gardner, Mass.

Lapkričio 29 d. Athol, Mass.

Fed. Sekretorijatas

ATEITININKŲ NAMAI LIETUVOJE

Ateitininkų organizaciją, vad. Federaciją, sudaro Moksleivių Ateitininkų Sąjunga, Studentų Ateitininkų Sąjunga ir baigusių mokslus Ateitininkų Sendraugių Sąjunga. Federacijoj savaimingai veikia Ateitininkų Susišelpimo Fondas, kurio svarbiausias uždavinys yra šelpti besimokančius neturtingus ateitininkus.

Norėdamas palengvinti sunkią besimokančios moksleivijos būklę (dėl butų stokos Kaune) ir norėdamas turėti savo židinį, Ateitininkų Susišelpimo Fondas ėmėsi statydinti ateitininkams rūmus. Neatsižvelgdamas į dideles kliūtis, Fondas ėmėsi darbo, ir šiandien jau daug kas padaryta.

Kaune, Laisvės Al. 3, pastatyti 3 aukštų rūmai. Daug jau padaryta ir įrengimo darbų: įvesta dalis centralinio apšildymo, kanalizacijos, elektros apšvietimo; požemyje įrengta ir jau nuo š. m. pavasario veikia pačių studenčių ateitininkių laikoma valgykla. Pirmame aukšte telpa organizacijos centraliniai organai ir ateitininkų leidinių administracijos; taip pat įrengtos krautuvėms patalpos. Dabar baigiami įrengti antras ir trečias aukštai, kur yra didžiulė salė su šalutiniais kambariais, skaitykla, biblioteka ir šešiais gyvenamaisiais kambariais. Ketvirtas ir penktas aukštai skirti tik bendrabučiui. Tik dėl lėšų stokos darbai juose laikinai sustabdyti, bet tikimasi, kad ir likusius aukštus greit įrengs gyvenimui.

Namai statomi iš visuomenės aukų, kurių betgi stokojant teko nemaža skolintis iš vyriausybės. Reikia dar nemaža darbo ir kapitalo, kad būtų galima baigti namai įrengti. Susišelpimo Fondas tikisi, kad plačioji visuomenė, ypač Garbingoji Inteligentija, iki šiol taip gausiai rėmusi ateitininkų namų statybą, šį darbą rems ir toliau, kol namai bus visiškai baigti.

Čia nepasiturį ir besimoką ateitininkai ras sau jaukų prieglobstį. Čia bus visos ateitininkijos judėjimo centras. Čia rinksis ateitininkai sendraugiai, studentai ir moksleiviai savo organizacijų klausimams spręsti. Čia galingai skambės jaunatvės triumfuojanti pergalės daina!..

Visų geradarių vardai, kurie aukojo arba dar aukos namų reikalui, bus tinkamai paminėti, o už jų duosnias širdis ir gausias aukas dėkingoji ateitininkija su pagarba atsimins Geraširdžius Aukotojus.

"Šaltinis"

---

uolėnų, kuriose įvyksta drebėjimas. Jis didesnį naikinimą daro puriose žemės rūšyse, negu kietose. Ypatingai didelis pavojus įvyksta puriose masėse, jeigu jos esti ant kietų uolėnų, sakysim, smėlis ant granito. Pagaliau, naikinimo jėga ir žemės drebėjimo ploto didumas pareina nuo gilumo centro, kuriame prasideda drebėjimas. Bendrai galima pasakyti, kad jei drebėjimas prasideda negiliai, tai jo naikinimo jėga labai smarki, tačiau neilgai tęsiasi ir nedidelį plotą apima. Tačiau, jei drebėjimo centras yra gilus, tai jis pasireiškia silpnesne griovimo jėga, greičiau plečiasi, veikia ilgiau ir didesniame žemės plote. Žemės drebėjimo centro gilumas, nuo kurio daug pareina drebėjimo jėga, paprastai glūdi tarp 10 ir 30 kil. Nedažnai drebėjimo pradžia įvyksta didesnėj ar mažesnėj gilumoj.

Naikinimo jėga pareina ir nuo to, kokia kryptimi eina sutrenkimas. Jeigu jie eina iš žemės gilumos stačiai į viršų, tai visi daiktai, sakysim, namai, namų stogai, įvairūs padariniai pašoka aukštyn; sienose pasidaro plyšių, namai yra. Didesnė esti sutrenkimo jėga ir jo padariniai žalingesni, jei jis eina iš žemės ne stačia kryptimi, tačiau įžiulnia. Tokios rūšies žemės drebėjimas 1906 metais sugriovė beveik visą San Francisco miestą (šiaurinėj Amerikoj).

Išsiplatinimo greitumas

Drebėjimas prasideda kokioj nors žemės plutos vidurio vietoj ir kyla į žemės paviršių; paskui bangomis plečiasi į visas puses, tarsi vandens bangos. Įdomus drebėjimo išsiplatinimo greitumas.

Mokslininkas Malletas susekė, kad žemės drebėjimas išsiplatina per sekundą smėly — 250 metrų, suardytoj akmeninėj (granito) žemėj — 400 m., kietame ištisiniame granite — per 500 metrų; dauguma Italijos žemės drebėjimų, anot mokslininko Rossijaus, per sekundą bendrai išsiplečia į 300 metrų, Vidurinės Vokietijos 1872 met. — 740 metrų.

Žemės drebėjimo išsiplatinimo greitumai turi įtakos kokybė uolėnų, iš kurių yra susidarius kokios nors vietos žemės plutą, žemės sluoksnių kryptis ir ta aplinkybė, ar yra žemėj plyšių ir urvų. Kietose uolėnose, granite plečiasi greičiau, puriose, smėlyj, lėčiau. Ankščiuose žemės plutos sluoksniuose plečiasi greičiau, negu stačiuose. Žemės plyšiai stabdo žemės drebėjimą, o dideli žemėj esantieji urvai gali visai jį sulaikyti. Tokiu būdu žemės plotai, atskirti nuo drebėjimo srities urvais, gali būti išgelbėti nuo šitos baisiosios nelaimės.

Žemės drebėjimo priežastys

Drebėjimo priežastimi nuo senųjų laikų įdomavosi mokslininkai. Jau senovės filosofai, nors neturėdami tikrų žinių apie žemės rutulio sudėtį, suprato maždaug tikras žemės drebėjimo priežastis. Anaksimandro*) nuomone, žemės drebėjimo priežastis yra susijus su pasidarymu plyšių, jos paviršiui džiūstant. Kiti mokslininkai sakė, kad žemė dreba del ugniakalnių veikimo. Pavzanijus net skirstė drebėjimą į rūšis — trenkimo ir bangavimo.

Nuo to laiko žemės drebėjimo mokslas daug pakitėjo ir pastaruoju laiku įgijo naują pagrindą. Dabar, einant Gerneso mokslu, žemės drebėjimo priežastis skirstoma į tris kategorijas: 1) požeminių tuštumų urvų įgriuvimas, 2) ugniakalniai ir 3) žemės gniužimas.

1) Paviršiaus vanduo persisunkia per žemę iki nepraleidžiamųjų sluoksnių (smiltainio, granito). Radęs nuotakumą, jis teka tais sluoksniais ir tarpina tas uolėnas, kurios vandenų pasileidžia (druska, klintis). Ištarpintų uolėnų vietoj pasidaro požeminė tuštuma. Anglies arba druskos kasyklose taip pat pasidaro požeminių urvų. Atsitinka, kad tokių tuštumų ar urvų lubos lūžta, griūva ir smarkiai sutrenkia žemę; del to ir ištinka žemės drebėjimas. Šitos rūšies drebėjimas, nors kai kada ir stiprus, tačiau nelabai žalingas, nes plačiai nepaplinta ir nesikartoja.

2) Ugniakalnių veikimas yra antroji žemės drebėjimo priežastis. Toks drebėjimas įvyksta prieš išsiveržimą iš ugniakalnio lavos (ugninės masės), pelenų ir garų ir jiems besiveržiant. Tuomet apatiniai žemės sluoksniai plėšomi, trankomi ir sukelia žemės drebėjimą.

3) Trečioji žemės drebėjimo priežastis tai yra žemės branduolio gniūžimas, mažėjimas. Mokslininkai sako, kad žemės rutulys sudėtas iš labai karšto, sutirpusio branduolio ir ataušusios, kietos plutos, kuri yra 60—70 kilometrų storio. Sakytas branduolys taip pat pamažėle aušta, o aušdamas gniūžta, mažėja. Del to ir žemės pluta raukiasi, traukiasi, plyšta, krinta, smunka, įvyksta trenksmas ir ištinka žemės drebėjimas. Toki drebėjimai pasitaiko lygumose prie kalnų, sudėtų iš raukšlėtų sluoksnių, ir kalnuotose jūrų pakrantėse. Šitie žemės drebėjimai dažniausiai esti didžiausi ir žalingiausi, bet pasitaiko jų ir nežymių.

Žemės drebėjimo padariniai

Stipriausieji žemės drebėjimai viską griauja, naikina nieko nepalikdami; dažnai gražūs ir turtingi miestai ir kalnai paverčiami griuvėsių krūvomis, o kai kada esti net žemės praryjami. Vietoj Katakano miesto Pietinėj Amerikoj po 1868 metų žemės drebėjimo ir Onlago miesto Mažojoj Azijoj po 1869 m. žemės drebėjimo atsirado ežerai. Tai didieji žemės drebėjimo padariniai. Bet dažniausiai žymesni žemės drebėjimai pasireiškia pasidarymu plyšių namų sienose, bokštuose, kaminuose arba jų visišku griuvimu.

Žemei drebant, jos paviršius plyšta, ir plyšiai, tarytum, šviesos spinduliai, kai kada iš vieno centro, vidurio, eina į visas šalis, o kai kada netvarkingai yra, po žemę pakrikę; kalnai dažniausiai plyšta išilgai šlaitus. Plyšių didumas esti labai įvairus: kai kada žemė įskyla vos pastebimai, o kai kada pasidaro didelės kiaurynys apie mylios ilgio, arti sieksnio pločio ir kelių sieksnių gylio. Panašus plyšys pasidarė Kalabrijos (Italijoj) po 1783 metų žemės drebėjimo. Į atsivėrusias kiaurynes kartais įsmunka ištisi trobesiai, net gatvės su žmonėmis ir gyvuliais, kas, sakysim, atsitiko žemei drebant San Francisco mieste 1868 metais. Kai kurie plyšiai nepasilieka atviri: pasikartojus požeminiams trenksmams, jie susičiaupia. Kai kada pro plyšius veriasi vanduo, kai kada dujos ir liepsna.

Kartais žemei drebant, jos paviršius įsmunka ir pasidaro luoma, turinti piltuvo pavidalą, o kai kada ežerėlis. Esti ir tokių atsitikimų, kad įsmunka ir didesnis žemės plotas. Bet aki kada žemės plotas ūmai iškyla. Įdomus dalykas buvo Indijoj per 1819 m. žemės drebėjimą. Čia vienoj vietoj iškilo dideliausias ruožas, 30 kilometrų ilgio ir 10 pločio, aukščio — 3 metrų; o kitoj vietoj platus žemės plotas, 4,000 kvadratinių kilometrų didumo, nusileido ir liko jūros užlietos; nedidelė tvirtovė ir kaimas, buvęs krante, atsidūrė po vandeniu.

Ž. drebėjimas dar ir kitaip pakeičia jos plutos paviršių. Nuo smarkaus sutrenkimo griūva aukštos uolos, savo griuvėsiais užverčia slėnis ir jose tekančias upes, kurių dugnas kartais prasmenga ir atsiduria po žeme, o kartais jos (upės), užtvenkiamos, ieško savo tekmei kito kelio, o jei neranda, tai apsemia pievas, laukus ir žmonių apgyventas vietoves. Vanduo šuliniuose išnyksta arba iškyla ir susidrumsčia.

Jūrų pakrantėse per žemės drebėjimą pastebimas atoslūgis, o po jo potvinis, kuris, jei krantai žemi, apsemia žymius žemės plotus.

Žemės drebėjimai kai kada įvyksta jūroj, ir tuomet yra vadinami jūriniais. Jūros paviršiaus sujudimai, berods, daug kartų yra nežinomi, jeigu jų nepastebi plaukiantieji tuo metu jūrų laivai arba nejaučia artimiausiųjų krantų gyventojai.

Apsisaugojimas

Kadangi žemės drebėjimas yra viena iš didžiausiųjų nelaimių, tai žmonės tų šalių, kurias drebėjimas dažnai ištinka (Japonijoj žemės drebėjimas vidutiniškai esti pradieniui), stengiasi, kiek galima, nuo jo apsisaugoti.

Pastebėję, kokius trobesius žemės drebėjimas labiausiai griauja arba šiaip kokią žalą jiems padaro, žmonės, gyvenantieji dažno žemės drebėjimo srityj, rūpinasi statyti tokius namus, kurie mažiausiai nukentėtų nuo žemės drebėjimo. Taigi tokiose vietose ir statomi namai žemi, vienu gyvenimu, lengvi, dažniausiai mediniai; vietose, kur trūksta medžių, stato mūrinius namus, stipriai sujungdami statomąją medžiagą cementu ir sienas sustiprindami geležinėmis sąvaržomis. Stogus paprastai daro žemus, lėkštus; apatiniai galai šparų esti žymiai išsikišę. Taip pastatyti namai ir ruiminga kiemai yra naudingos atsargumui priemonės. Pagaliau, būtinai reikia vengti statyti namus ant puraus žemės sluoksnio, esančio ant uolingo pagrindo.

Kadangi žemės plyšiai ir urvai sulaiko žemės drebėjimą, tai gyventojai šalių, kurias ištinka ta baisioji nelaimė, statydami trobesius ne tik naudojasi gamtos padarytais urvais, bet ir dirbtiniais: namus jie rūpinasi apkasti giliais urvais.

("Šaltinis")

*) Anaksimandras—graikų filosofas, gyvenęs 611—547 m. prieš Kristaus gimimą.

A. Vaičiulaitis

SENI DAIKTAI

(Tęsinys)

4. Antrininkas

Pietūs Bronių nustebino. Be arbatos, kaip paprastai, ant stalo stovėjo dar vyno. Jis sėdėjo prieš Marcelę, gi Kazys, kur atėjo apsivilkęs kažin kokiu advokatišku fraku, apvalainiais skvernais, ir su cilinderiu, kaip ministeris, pasistūmė kėdę į galą stalo, bet taip, kad beveik susisiekė alkūnėmis su Marcele. Ji šiandie buvo su ružuva suknele, atsakančiai dekoltuota, prisisegus raudoną rožę. Plaukai gražiai garbiniuoti, nes vakare, prieš eidama gulti, visą valandą suko juos ant popierėlių.

Valgydami iš lėto šnekučiavosi apie svarbiausius miestelio įvykius. Šneka daugiausia sukosi apie apskrities viršininką dėl to, kad sūnaus susilaukė, ir apie čigoną, užmušusį savo kančium klebono šertinį šunį. Tie įvykiai buvo sujudinę visus gyventojus. Vakare vaikštinėdami jie apie tai ir teplepėjo. Todėl ir padori kompanija bendros nuotaikos negalėjo išvengti. Paskui Kazys ėmė ręsti visokių kvailų istorijų, kuriomis, rodos, vaišingą šeimininkę ligi kaulų sužavėjo.

Staklinskas pastebėjo, kad Marcelė, norėdama ko paklausti ar šiaip kokį reikalą turėdama, tolydžio kreipėsi į Kurplį, ir tai dar visai arti prisikišdama, kad tas ko tik nedaso nuo aitrios kvepalų bangos.

Po pietų Kazys, apžiūrėdamas kambarį, gana kruopščiai įrengtą, kertėje pastebėjo keleta kalendorių ir romanų.

— Ir panelė mėgsta skaityti, pastebėjo jis.

— Kai kada, atspėdama. Nevisad yra laiko, atsiranda svarbesnių reikalų, atsakė Marcelė.

— Įdomu, kokios čia knygos?—susidomėjo Kazys.

Marcelė po savo pudra paraudo. Bet tuoj pasitaisė.

— Tai meiliški romanai, tarė ji.—Kokias knygas ponas skaito?

— Aš, taip sakant . . . man daugiausia patinka Zola, sakysim, jo Nana. Gražiai parašo Schnitzleris, Viktoras Margueritte. Kas jie per paukščiai—nežinau, tik knygose rašo . . .

Ir Kurplys nutilo nepasakęs, ką jie knygose rašo.

Pritemus uždegė elektrą ir sėdosi kortų žaisti. Ėjo smalos vežti. Žaidė ligi vėlios nakties. Kazys visada pralošdavo Marcelei, kuri labai energingai atakavo savo priešininkus.

* * *

Po kelių savaičių Staklinskas, vartydamas skolų knygą, taip aimanavo:

— Tu, broleli, asilėli! Ir tokiam kvailam man būti! Jeigu dabar Kazys ne tik sekmadieniais pas Pilnytę sėdi, bet jau kasdien ten pietauja, o tu į užkaborį nustumtas, tai tik tavo kaltė. Žiūrėk, žaltys dabar ir į bažnyčią eina, nors pirmiau nė nesvajojo, mat, kad pasirodytų Marcelei kuri, užgrotelių su ponais stovėdama, savo šilkus prasčiokams išstato. Nieko nuostabaus nebūtų, jei Kazys pas ją persikraustytų. Manęs aną sykį, kai iš kaimo grįžau, nė pietų neprašė. Dviem, tur būt, smagiau. O vis aš kaltas. Bet palauk, žvėreli!

5. Darželis

Taip skundėsi į antrą vietą nustumtas Bronius. Kazys tuo tarpu vyravo. Jis nevengdavo pereiti su Marcele per miestą, stebindamas tykius gyventojus, kurie, iškišę galvas pro langą ar tarpdury sustoję, labai reikšmingas pastabas darė.

Broniui Kazys pasidarė neatviras. Retai juodu ir tesimatydavo. Pusę dienos Kurplys praleisdavo raštinėje, pietaudavo dažniausiai pas Pilnytę. Po pietų eidavo į klubą, kur gerdavo ir kortų žaisdavo, jei pinigų turėdavo, arba įlindęs kampe murksodavo, jei kišeniuos vėjai švilpavo. Tik vėlai vakare su triukšmu grįždavo namo. Iš ryto, palikęs sujauktą migį, kiek arbatos išgėręs, vėl eidavo savo darbo dirbti. Jau antras mėnesis baigėsi, bet nuomos nemokėjo. Prispirtas vis žadėjo kitą dieną atnešti pinigus. Bronius žinojo, kad tai tik žydiškas išsisukimas, "kitos dienos" gali niekumet nesulaukti.

Vasarą, karštomis dienomis, Kaziui niekur nebuvo taip smagu, kaip Marcelės daržely, aptvertam aukšta lentų tvora. Ten buvo tylu, vėjas beveik neužpūsdavo, tik girdėjai, kaip gatve retkarčiais vežimas prabilda, žmonės šnekučiuoda miesi praeina. Paskui vėl tylu. Tokiomis valandomis jį suimdavo stiprus snaudulys ir palinkimas į filosofiją. Sekretoriaus padėjėjas pradėdavo svajoti. Tik gaila, kad neturėjo apie ką. Į visą savo praeitį tik koja paspirti, dabartis—kvaila ir suklerus, kaip persenęs vėjo malūnas. Ateitis—ten nieko šviesaus nematyti. Žmogaus, kuriam gražią svajonę galėtų sumesti, neturėjo. O kad ir atsirastų—ar ilgai jam skelstų?

Aplink augo tulpės, lelijos ir narcizai. "Aš čia guliu," dūsįydavo savo mintis Kazys, "ir džiūsta nuo saulės. Iš tikrųjų žmogus turėtų tukti, nes tai labiau atsako jo pilnybei. Bet man labiau patinka saulės spinduliai. Kadangi mūs visas gyvenimas paremtas tuo, kas mums patinka, kas mums patiems gera ir naudinga, nepaisant kitų, tai aš tik sustiprinu gyvenimo išmintį, tvirsodamas prieš saulę. Juk žmogus aria žemę, kad pats duonos turėtų, tiesia kelią, kad pačiam geriau būtų važiuoti, valdo apskritį ar valstybę, kad daugiau pinigų į kišenę subrauktų. Melagiai ir sukčiai, kurie giriasi kitų gerni dirbą. Pagaliau, kas per raštininkas iš manęs būtų, jei neduotų algos, o lieptų tenkintis tuo, kad kitiems gerą darbą dirbtų. Viskas paremta didžiausiu egoizmu. Ir viską reikia taip kietai spausti, kad paskutiniai lašai iš jo man išsektų. Tai ir bus gyvenimas."

Žvirbliams ant stogo čirškiant, katinui lange ūsus lyginant, tulpėms ir narcizams kvepiant, vertėsi filosofas ant antro šono ir vėl kaitinosi.

Pavakare ateidavo ir Marcelė. Jos nejauni meteliai trokšte troško gyvenimo, kurio be vyro įsivaizduoti negalėjo. Ji, tur būt, suprato, kad jei dabar, jos amžely, nepasiseks vyras ganti, tai netrukus viskas bus žlugę. Sena panaitė! Nuo tos minties jos šoną diegliai suremdavo.

Tą vakarą ji atėjo susijaudinus. Saulė jau buvo nuslinkusi už miesto stogų. Bažnyčios bokštai žėravo raudona ugnimi. Padangėje keli ružavi debesėliai, lyg laivės iš kraštų paauksuotos. Varpai pailsusiais ir ilgesiu pervertais aidais liejo vakarines maldas. Aukštai, ties mėnulio delčia, mirkčiodama nusijuokė pirma žvaigždutė, žiūrėdama žemyn, į sunkius miesto mūrus, be jokio rūpestėlio, be sielvarto.

Nutukę ir liesi miesčionys išėjo pasivaikščioti. Šilkai ir apiplyšę apsiaustai čežėjo anapus tvoros. Nuodėmės žodžiai ir suktas juokas maišėsi su varpų nešamu ilgesiu.

Marcelė atsisėdo ant suolelio šalia Kazio. Ji buvo su baltu suknele ir melsvu šaliku. Atsisėdusi tylėjo atsiduso, žvelgdama pro kaminus į tolimą tamsėjančio dangaus sklypą.

— Kas panelei?—paklausė Kurplys. Šiandie toks puikus vakaras. Rodos, nieks negalėtų ramios nuotaikos ir gilaus džiaugsmo sudrumsti.

— Taip sau,—prabilo Pilnytė.

— Tai negalimas daiktas, panele,—niurnėjo toliau Kazys. Negalima dėl kokių niekų, taip sakant, na, jaudintis.

Marcelė prisislinko truputį arčiau.

— Nuobodu vienai per dienas,—pareiškė ji tais žodžiais visą savo paslaptį.

Jis pašoko ir sušuko:

— Kaip tai? Panelė įžeidžia mane! Argi mane visai nieku laikot?

— ?!

Išplėstose, nustebusiose jos akyse po tokio brangaus atsakymo pasirodė didelis klaustukas. Klaustukas ir ugnis.

— Juk aš visados su jumis. Visados. Ir taip man atsimokėji!—stebėjosi Kazys.

Jis gerai jautė, kiek prakaito ir kantrybės išspaudė jam tie keli sakiniai.

— Jei taip, tai sudie, panele, ar ką jau,—tarė atsistodamas ir pažiūrėdamas į Pilnytę.

Ji sėdėjo galvą atmetusi į užpakalį, mirkčiojo akimis, kuriose spindėjo nuo netikėto atsakymo apsvaigimas, lengvas gerumas, nepatyrimas ir dvasios nerangumas. Rankas laikė kryžmu ant krūtinės, pirštais prispaudusi šaliko galus. Kažkokia jėga vertė jos širdį dešimt sykių greičiau mušti ir krūtinę smarkiau kilnotis . . .

Tą vakarą tulpės su narcizais matė bučkių antplūdį, nuo kurio susigėdino ir galvytes nulenkė.

6. Išvirkščioji pusė

— Tegu šimtas perkūnų trenkia, ir tai dar nebus taip karšta, kaip vakar,—skundėsi kitą dieną Kazys Broniui.

— Kas tau? Gal nuo vietos atstatė ar mušt gavai?—susidomėjo bičiulis.

— Ir tai dar niekai būtų. Čia maži juokai. Kiek aš vakar per Marcelę prisikankinau, tai tarnos už tas kančias mirę skaistyklos ugnies neregėsiu. Gerai dar, kad pasisekė ištrūkti. Būtų uždusinusi. Jeigu ateinantį sekmadienį nepastatys dešimt butelių vyno ant stalo, aš jai stačiai į akis pasakysiu, kad kvailesnio už mane pasieškotų, kad mano širdis, nors už vandenyną visokiam gerumui platesnė, jai vietos nė kūbinio milimetro neužleis.

— Žiūrėk, kaip ėmei giedoti!

— Brolyti, suprask, kad po tokio išprakaitavimo, kaip vakar, dar oda gali nusilupti kaip žalčiui. Pusę sveikatos ir kantrybės išėdė,—guodėsi Kurplys.

— Lyg ten kas tave pririšęs laiko?—nusijuokė Staklinskas.

— Ligšiol buvo pakenčiama. Bet dabar! Senos panos bučkiai! Kad juos kur gyvatės nurytų!

— Tai ką dabar darysi?

Kazys truktelėjo pečiais.

— Pats nežinau. Tikiuosi, kad sekmadienį, kai reiks eiti į balių, vis dėlto neapalpsiu.

Į kelintą dieną po to pasikalbėjimo pas Staklinską užsuko Pilnytė. Ji dabar atrodė pajaunėjusi. Akys gyvesnės, kiekvienas pasisukimas, rankos mostelėjimas sakė apie dvasios pašitenkinimą. Žinojo Bronius, kad ne vasaros saulė, ne giedrios dienos darė ją linksmesnę ir vikresnę. Jos džiaugsmo nameliai stūksojo ant tuštumos, iš viršaus rožėmis dengtos.

— Ką, panele, pasakysit man?

— Nieko, užsukau kiek atvėsti. Baisi kaitra,—tarė ji, griūdama į krėslą.

Iš tikrųjų, lauke buvo labai šilta. Į baltus mūrus tik prisimerkęs tegalėjai pažiūrėti. Plento akmenys, stačių spindulių pliskinami, įkaitę, rodos, net virpėjo.

Bet Bronius numanė, kad ne dėl kaitros ji atėjo. Jam net juokingas pasirodė toks teisinimasis. Juk jos namai už poros žingsnių, antroj gatvės pusėj. Ir vėžys tiek kelio neeitų!

— Kas naujo, panele?—kalbino Staklinskas.

— Nieko. Taip sau stumiesi žmogus diena už dienos, ir tiek,—sakė Marcelė aiškią netiesą. Jums vieniems ar nepabosta?

— Kaip vienam? Juk įnamį laikau. Tik gaila, kad labai retai namie tebūna. Mat, vaikinas mieste turi bent dešimt panų, tai nemažai užtrunka, kol visoms vizitus padaro. Prie to reikia dar ir vieną kitą žodelį joms primesti,—nė nemirktelėjęs ištrentė Bronius.

— Kaip? ką?—nustebo rankas išskėsdama Marcelė.—Jūs dristat nekaltą žmogų šmeižti!—sušuko ir neatsisveiknus išėjo.

Atsilankymas baigėsi visai netikėtai. Bronius tik susijuokė, o Marcelės širdis pirmąsyk po dviejų mėnesių suabejojo.

(Bus daugiau)

Kryžiaus Pašventinimas Jonavoje

Jonava daugeliu atžvilgių įdomi vieta. Miestelis nemažas prie plento, einančio iš Kauno į Žarasus ir geležinkelis su dideliu tiltu per Nerį. Jonavos apylinkės labai gražios, kalvotos, kurios atrodo lyg sustingę Neries bangos. Šitam gražiame kampely, kilometro atstu nuo miestelio, tarp plento ir geležinkelio, labai gražiam kalnely, pastatytas dailus kryžius.

Kryžiaus pastatymas pažymėtinas tuo atžvilgiu, kad Jonava ir jos apylinkės apgyventos žmonių, kurie ilgą laiką buvo svetimo mums gaivalo įtakoje ir todel šiandieninis jų susipratimas lietuvybės atžvilgiu dar mažas. Daugelyje vietų prieš karą rusų valdžia apgyvendino kolonistų. Pats miestelis, išskyrus vietos mokytojus ir keletą valdininkų, apgyvendintas taip jau svetimu gaivalu. Delto nedidelei saujelei pasišventusių tautiniam darbui žmonių tenka nuolat susidurti su įvairiomis kliūtimis, ir tik dėka jų pasiryžimui ir tvirtai valiai, kliūtys nugalimos. Ne per senai Jonava susilaukė labai darbštų kleboną kun. Vaitiekūną. Kiek blogiau sutvarkytas čia lietuviškų mokyklų klausimas.

Liet. nepriklausomybės 10 m. atgijimo sukaktuvėms paminėti, Vilniaus atvadavimo intencijai, jonaviškiai pastatė kryžių. Jonavos šaulių būrio valdybos pirm. mok. Garmus ir būrio vadas Just. Vareikis pavasariui išaušus, pradėjo rūpintis kryžiaus statymo reikalu ir štai spalių 14 d. įvyko jo pašventinimas; kryžiaus statybos darbą vykdė vietos meisteris Leparskis, kuris darbą išpildė labai gerai. Dažnas pro šalį važiuojąs ar einąs galės sustojęs pasigerėti gražiu darbu. Ilgus metus kryžius kreips į save praeivių akį. Dail. Ignatavičius priekinę kryžiaus pusę papuošė šaulišku paveikslu, kuriame atvaizduotas sužeistas, kraujais pasruvęs šaulys, Kristaus laiminamas.

Į Kryžiaus pašventinimo iškilmes iš Kauno atvyko 10 m. Nepriklausomybės atgijimo sukaktuvėms paminėti komiteto pirmininkas gen. leit. Nagevičius, Šaulių Sąjungos centro valdybos vicepirm. dail. A. Žmuidzinavičius, Š. Sąj. kultūros skyriaus vedėjas Daudzvardas, Šaulių Sąj. choro sustiprintas nonetas su dirigentu p. N. Martinoniu ir karo muziejaus orkestras. 10 val. 30 m. prasidėjo bažnyčioj pamaldos, kuriose dalyvavo kauniškiai ir vietos šaulių būrys su savo vėliava. Po pamaldų, išrikiuotus šaulius pasveikino Nagevičius. Diena buvo graži. Žmonių į iškilmes prisirinko labai daug. Atvyko vietos įgulos kariai su savo vadais. Būrio vald. pirm. p. Garmus perskaitė kryžiaus aktą, kun. Vaitiekūnas pašventino jį. Šventinimo metu choras, orkestro pritariamas, giedojo maldą. Pagerbus žuvusius del Lietuvos nepriklausomybės, pirmas prabilo į susirinkusius gen. Nagevičius. Kalba buvo be galo įspūdinga. Susirinkę klausėsi jos labai atidžiai. Baigus generolui kalbėti, choras su orkestru, miniai pritariant, sugiedojo tautos himną. Kalbėjo dail. A. Žmuidzinavičius, kurio kalbą lydėjo galingi choro ir orkestro garsai "Mes be Vilniaus nenurimsim." Iš vietinių kalbėjo mokytojas Tijūnaitis. Po iškilmių pirmas kryžių pabučiavo kun. Vaitiekūnas, paskui kauniečiai ir visi kiti.

Šauliai suruošė amatininkų klūbe bendrus pietus, kuriuose dalyvavo vietos šaulių būrio vadovybė, Kauno svečiai ir vietos veikėjai; čia pat buvo pavaišinti choro ir orkestro dalyviai. Vakare vietos gaisrininkų salėje įvyko šaulių vakaras, buvo pastatytos dvi komedijos: "Garsusis gydytojas" ir "Važiuojam." Abu veikalai suvaidinta labai gerai. Artistai — vyr. leit. Jankus su savo žmona, šauliai Valėnas ir Sengvėnas išpildė savo roles gerai. Po vaidinimo Šaulių S-gos choro nonetas padainavo keletą dainelių, kurias užbaigė "Mes be Vilniaus nenurimsim." Ši daina publikoje sukėlė didelį entuziazmą. Salėje kilo didelės ovacijos ir jos nutilo, kada choras tą dainą pakartojo; žmonių buvo pilna salė.

Jonaviškiai labai rimtai svarsto paminklo žuvusiems del Lietuvos laisvės statymo klausimą, vieta paminklui jau yra numatyta, ties Vilniaus medžiu — turgavietėje. Turgavietę manoma perkelti į kitą vietą. Tik palinkėti reikia nenuilstamiems Jonavos veikėjams, kad šis kilnus sumanymas greičiau virstų realybe. *"Trimitas"*

LDS. Kuopų Susirinkimai

WORCESTER, MASS.

LDS. 7 kuopos susirinkimas įvyks lapkr. 14 d. 7:30 val. vak., bažnytinėje svetainėje, 41 Providence St. Visi nariai būtinai ateikite, nes turime apsvarstyti keletą svarbių klausimų. Be to, gera proga užsimokėti duokles.

Valdyba

SO. BOSTON, MASS.

Antradieny, lapkr. 20 dieną, 7:30 val. vakare, parapijos svetainėj įvyks LDS. 1 kuopos susirinkimas. Ateikite visi. Bus daug naujų ir naudingų klausimų pakelta svarstymui. Be to, bus gera proga atsilyginti už organą.

Valdyba

DETROIT, MICH.

LDS. 72 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks nedėlioj, 18 dieną lapkr., tuoj po pamaldų, švento Jurgio parapijos mokykloje. Visi kuopos nariai yra kviečiami atsilankyti į šį susirinkimą del apsvarstymo išimtinai svarbaus reikalo.

Valdyba

LAWRENE, MASS.

LDS. 70 kp. susirinkimas įvyks lapkr. 18 d. po dvyliktai val. Taigi kviečiame visus narius atsilankyti į šį susirinkimą ir užsimokėti mėnesines. Atsiveskite ir savo draugus prirašyti. Nariai, kurie dar neturite mokesčių knygučių tai gausite susirinkime.

S. Čaikauskas, rašt.

PROVIDENCE, R. I.

LDS. 11 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadieny, lapkričio 18 d., tuoj po sumos, bažnytinėj svetainėj. Svarbu, kad visi šiame susirinkime dalyvautų ir užsimokėtų duokles. Parodykime gražų pavyzdį kitiems.

NEW BRITAIN, CONN.

LDS. 36 kp. susirinkimas įvyks sekmadieny, lapkričio 18 d. š. m. Svarbu, kad į šį susirinkimą ateitų visi nariai ir bent po vieną naują narį atsivestų prirašyti prie mūsų brangios organizacijos.

Nepamirškite užsimokėti duokles.

Raštininkė

CLEVELAND, OHIO

Lapkričio 14 d. 8 val. vakare, Lietuvių Salėj įvyks LDS. 51 kp. mėnesinis susirinkimas. Gerbiami nariai prašomi susirinkti. **Rašt.**

HUDSON, MASS.

LDS. 56-tos kuopos susirinkimas įvyks penktadieny, lapkr. 23 d., Kazimiero Staniūno namuose, po num. 12 Water St. Mieli draugai ir draugės, malonėkite visi ateiti į šį susirinkimą, nes turime svarbių reikalų kuopos naudai. Taipgi malonėkite atėję užsimokėti, kurių yra užsivilkę mėnesinės duoklės. Be to, pageidaujama, kad nariai ateidami atsivestų ir savo draugus prirašyti prie mūsų organizalijos. Kviečia **Valdyba**

NEW HAVEN, CONN.

LDS. 28 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadieny, lapkričio 25 d., 1 val. po pietų, bažnytinėj svetainėj, 339 Green St. Kviečiame narius(es) ateiti. Gera proga užsimokėti duokles.

Valdyba

C. BROOKLYN, N. Y.

Lapkr. 25 d., tuoj po sumos įvyks LDS. 10 kuopos mėnesinis susirinkimas. Kviečiame gausiai sueiti, nes turime keletą svarbių sumanymų. Atsiveskite ir savo draugus(es) prirašyti. **Valdyba**

WATERBURY, CONN

Lapkr. 25 d., 1 val. po pietų įvyks LDS. 5 kuopos susirinkimas senos mokyklos kambary, Congress Ave. Ateikite visi. **Valdyba**

Valdyba

L. D. S. CENTRO VALDYBA

Kun. K. Urbonavičius, Dv. Vadas,
50 W. Sixth St.,
South Boston, Mass.

Vl. Paulauskas, Pirmininkas,
19 Davidson St.,
Lowell, Mass.

P. Zdankus, Vice-Pirmininkas,
1297 W. 15th Ave.,
Gary, Ind.

A. F. Kneižys, Sekretorius,
366 W. Broadway,
South Boston, Mass.

A. Vaisiauskas, Iždininkas,
371 Portland St.,
Cambridge, Mass.

Kontrolės Komisija

J. Smilgis, J. Glavickas ir R. Ainorius.

Literatinė Komisija

Kun. V. K. Taškūnas,
Kun. K. Urbonavičius,
K. J. Krušinskas,
Kun. J. Švagždys,
J. M. Vieraitis.

Atstovas į A. L. R. K. Federacijos Tarybą

A. O. Avižinis.

ANT RENDOS

5 kambariai "Darbininko" name su šiluma ir labai pigiai. Del informacijų kreipkitės "Darbininko" Administracijon.

PARSIDUODA

240 akrų ūkis, 35 gyvuliai, 4 arkliai, kiaulių, vištų, javų, įrankių. Kaina $12,000. Inešti $3,000. Rašykite: Mr. Douglas, Box 91, Herkimer, N. Y. (L.-13)

PARSIDUODA

PIGIAI 14 akrų farmelė, 7 kambarių stuba, barnė, vištininkas, geras sodnas ir prie gero kelio, miesto vanduo, elektra ir gazas, arti mokyklos, bažnyčios ir krautuvės, tiktai 9 mylio nuo Mattapan. Sunki liga priverčia pigiai parduoti. Kaina $6,000. Norintieji pirkti rašykite lietuviškai arba angliškai arba atvažiuokite pas MICHAEL CORAN, 1471 Turnpike St., No. Stoughton, Mass. (L.-13)

PARSIDUODA BEKERNĖ

Biznis gerai įsidirbtas nuo seniai, su visais įtaisymais. Priežastis pardavimo senatvė. Kaina maža. Sąlygos geros. Krepikitės pas Julių Evaišių, 131 C St., So. Boston, Mass. (L.-16)

PARSIDUODA

MALT IR HOPS BIZNIS. Gryno pelno neša $100 ant savaitės. Ant greito pardavimo atsišaukite pas J. D. STUKAS, 2 Balmoral Pk., South Boston. (L.-13)

KAS GIRDĖTI LIETUVIŲ KOLONIJOSE

HUDSON, MASS.

Lapkričio 3 d. A. L. R. K. Moterų Sąjungos 45 kp. buvo surengusi šokius. Publikos prisirinko gana skaitlingai. Visi linksmai vakarą praleido, nes buvo gera muzika. Taipgi buvo visokių pamarginimų ir laimėjimų. Publika prašė daugiau tokių parengimų surengti. Pelno liko $24.38. Gražį parama mūsų organizacijai.

Prie surengimo šokių daugiausia darbavosi pirmininkė Ona Šatienė, Ona Stanienė, Lazauskienė, Jukelienė, V. Tamošiūnienė, Sidlevičienė, V. Banelis, A. Sabeikienė, O. Kibildžiukė, St. Staniutė, M. Nanartavičienė.

Šiuo tarpu pas mus darbai eina prastai. Kas čia kaltas sunku įspėti.

LDS. 56 kp. rengia šokius 29 d. lapkričio, tad ir vėl bus gera proga pasišokti.

Kalakutas

NEWARK, N. J.

Parapijos kermošius jau praėjo. Žmonių geraširdžių lankėsi, o ypač paskutinį vakarą, lapkričio 4 d.

Kelios draugijos turėjo stalus pasirengę: Parapijos stalas, Šv. Uršulės dr-jos stalas, Šv. Rožančiaus dr-jos stalas, Vyčių stalas, Šv Cecilijos choro stalas ir kitų. Choras gal daugiausia dirbo. Prie stalų buvo matyti kožną vakarą po kelias mergaites dirbant. Štai kurios dirbo prie Šv. Cecilijos choro stalo: p. E. Venckevičiūtė, sesutės Sekevičiūtės, sesutės Vižbalavičiutės, sesutės Račkiūtės, p. Ganeliūtė, p. Pladžiūtė, p. Čižauskiutė, p. Sudžiutė, p. O. Grumuliauskiutė, p. Kazlaičiutė, p. Valukoniutė, p Arbašauskiutė, p. Norbutaitė, p. Vilkoliūtė. Iš vyrų p. Alseika, p. Stankus, p. Balčiūnas. Tikrai gražu buvo matyti šiuos darbuotojus. Ar buvo kas svetainėj, ar nebuvo, bet choro darbuotojai prie savo stalo buvo. Jų stalas nebuvo uždarytas nė vieną vakarą. Garbė tėveliams, kad išauklėjo geras dukreles ir klebonas džiaugiasi tokiu jaunimu, kurie prisirišę prie jo darbuose. Kitą kartą parašysiu apie kitas mūsų paneles ir jų tėvelius.

Kažinkur buvo mūsų "Jurgių" draugija, kad stalo neturėjo. O gal pamiršo, kad parapijos bazaras buvo?

Dabar mūsų parapijos bažnyčia taisoma, nes Jo Malonybė Newarko vyskupas apžiūrėjęs mūsų bažnyčią patarė taisyti. Turi pataisyti vidų ir šilumą įvesti. Tas kainuos apie $1,800.00. Mūsų gerasis vyskupas pusę aukoja iš savęs. Lietuviai yra jam labai dėkingi už auką.

Šerkšnas

SO. MANCHESTER, CT.

Moterų Sąjungos Conn. apskričio suvažiavimas įvyko lapkričio 4 d. lenkų svetainėj, So. Manchester, Conn. Suvažiavimą atidarė pirm. p-lė M. Blažauskaitė. Ji atkalbėjo maldą ir sveikino suvažiavusias delegates.

Sesijų vedėja M. Blažauskaitė.

Pagelb. V. Ambotienė
Rašt. O. Rukienė.

Mandatų ir įnešimų komisija V. Ambotienė.

Dalyvių atvyko 14 iš 3 kuopų.

Apskričio valdyba išdavė raportus.

1. Įnešta, kad Conn. apskritys išreikštų padėką p-lei M. Blažauskaitei už jos didelį pasidarbavimą del Conn. apskričio.

2. Paaukota iš Conn. apskričio iždo $15.00 del "Moterų Dirvos" ir $10.00 Šv. Kryžiaus ligoninei.

Sesijos baigta 4:30 val. vakare.

Suvažiavimas buvo rimtas ir pilnas gyvumo.

Vakarienė

Po sesijų So. Manchesterio sąjungietės pakvietė dalyves ir svečius prie vakarienės, kuri įvyko Tinker svetainėj. Suėjus į svetainę visus viliojo gražiai papuošti stalai ir apdėti gardžiais valgiais.

Vakaro vedėja p-nia Ambrozienė pakvietė kun. J. Bakšį atkalbėti maldą.

Laike vakarienės pasakyta gražių kalbų. Kalbėjo kun. J. Bakšys, V. Ambotienė, G. Dianvatienė, P. Ambrozienė, M. Miliauskienė, M. Drobienė, M. Tamošaitienė. Kelias daineles padainavo p-lė Bočkiūtė iš Buckland, Conn. Taipgi vienas jaunikaitis iš Hartford, Conn. su p-le Bockiūte padainavo duetą.

Didelė padėka priklauso So. Manchesterio sąjungietėms už surengimą tokios gardžios vakarienės.

Rap.

PHILADELPHIA, PA.

Įvairenybės

Kaipo žinučių rinkėjas, 4 d. lapkričio užklydau į Philadelphijos Lietuvių Krikščionių Draugijų Sąryšio susirinkimą. Iš susirinkimo svarstymų, užsipelno pažymėti šie dalykai. Pirmas: Beikerio agitacija už Šv. Kryžiaus lietuvių ligoninę Chicago, Ill. Antras: Įnešimas kun. Daumanto, kad sąryšis, sulig prašymo p-nios E. Vileišienės, rinktų senus drabužius del Vilniaus lietuvių našlaičių. Įnešimas tapo priimtas ir tam pasidarbavimui iš Sąryšio tarpo tapo išrinkti šie asmenys: p-lė Ona Ungurait ė, p-lė Emilija Banblaitė, Jonas Klevas, p-ni Uršulė Gegeckienė ir Stasys Bairūnas. Trečias: Paminėjimas 10 metų sukaktuvių 18-kos pavergtų tautų pareiškiančių norą būti laisvomis ir kitiems laisvės nepavydėti. Tas pasirašymas įvyko Philadelphijoj, Pa. Nepriklausomybės Svetainėje. Tai sulig kunigo Daumanto įnešimo, to pasirašymo aktą bus padaryta faksimile — bus padaryta klišė ir bus siunčiama į laikraščius del atspausdinimo. Čia privalau pažymėti, kad tai jau yra tarptautinė darbuotė, nes Sąryšis turėdamas tokią puikią, istorinės reikšmės klišę, galės pasiųsti ne tik į lietuvių, bet ir į kitų tautų laikraščius.

Beeje, teko girdėti, kad Šv. Jurgio parapijos vargoninkas, p. Vitkauskas pasitraukė iš tarnystos.

Šv. Jurgio parapijos svetainėj 2 d. spalių įvyko koncertas p. Hodeliui vadovaujant. Ir kaip man sakyta, koncertas buvo gražus ir žmonių, jį paklausyti buvo daug.

Žinučių rinkėjas

WORCESTER, MASS.

Mūsų korespondentai daug rašo apie praėjusius įvykius, bet apie būsiančius mažai. Aš čia parašysiu apie blaivininkų pramogą. Lapkričio 18 d. Blaivininkų kuopa rengia prakalbas. Kalbės Blaivininkų centro pirmininkas kun. Jonas Švagždys ir vietiniai. Prie to bus gražių dainų, kurias padainuos mūsų geriausi solistai ir solistės. Jau pasižadėjo dainuoti panelės Adelė Giraitė, M. Manasiutė, B. Sidabriutė, p. J. Ginkus, V. Žideckas ir kiti. Vargoninkas p. J. Žemaitis pasižadėjo prigelbėti išpildyti programą. Bus smuikininkė p-lė Vaitiekaitė ir gabių deklamaterkų. Kas ateis, bus patenkintas, o kas neateis — graudinsis. Kun. J. Švaigždžio kalba bus turininga ir įdomi. Jis kalbės apie šių dienų blaivybę ir jos gerąsias ir blogąsias puses. Taipgi tikimės kalbėtoją iš Lowell, Mass. Širdingai visi kviečiami atsilankyti į šias prakalbas ir išgirsti dainų ir gražių kalbų. Įžangos nebus.

Rengimo Komisija

Vietinės žinios

PARAPIJOS VAKARIENĖ PAVYKO

Paliaubų dienoje, lapkričio 11, įvyko Šv. Petro lietuvių parapijos vakarienė. Dalyvavo įžymūs svečiai: kunigai F. Virmauskis ir S. Kneižis iš Lawrence, Mass., kun. F. Juškaitis iš Cambridge.

Parapijos vakarienės rengėjų pirm. V. Saviekas pradėjo programą paaiškindamas vakarienės tikslą ir programą vesti pakvietė kun. F. Strakauską.

Pirmas atsitikimas, So. Bostone, lietuvių istorijoj, kad programas pradėtas paskirtu laiku, lygiai 6 val. vakare. Visi, kurie tik praktikavo nuo seniau priprastu pavėlavimo laiku, šį kartą apsivylė ir atėję po 6 val. rado didelę parapijos šeimą bevakarieniaujant.

Kun. F. Strakauskas gražia įžangine kalba pasveikino susirinkusius parapijonis ir pakvietė klebona kun. K. Urbonavičių atkalbėti maldą. Po maldos pasidarė tyla, tik girdėjosi peilių ir šakučių skambėjimas. Mūsų vikrios šeimininkės vos spėjo nešti valgius, kad pasotinus apie 350 asmenų.

Įsismaginusius valgyti, pertraukė pavėlavusieji svečiai. Juos priėmė triukšmingai, nepagailėjo delnų.

Kun. Strakauskas pertraukė valgių programą ir pradėjo dailės programą. Jis sako: "Pastiprinę kūną, negalime pamiršti sielos." Susirinkusių sielas stiprino ir maitino gražiomis kalbomis ir dainomis.

Kalbėjo kun. F. Virmauskis, kun. F. Juškaitis, Dr. J. Landžius, kun. S. Kneižis, adv. Kazys Kalinauskas ir A. F. Kneižys. Visų kalbos pridavė nemaža gero humoro. Ypač adv. Kalinausko kalba apie Dr. Landžiaus kelionę į dangų. Jis sako: "Aš nemanau, kad dr. Landžius kada nors pakils aukščiau į dangų, negu jis šiandien buvo pakilęs orlaiviu." Šis advokato pasakymas pastatė daktarą į blogą padėtį. Tuoj visi sužiuro, kas čia tokio atsitiko? Bet daktaras pasiskubino iš tos bėdos išsigelbėti.

Paaiškėjo, kad dr. Landžius jau rimtai rengiasi pamainyti stoną. Tik klausimas kur: So. Bostone ar Worcestery?

Dainavo dvi poros duetų ir solo. P-lė M. Gribaitė ir S. Paura sudarė vieną porą, o p-lė Urboniutė ir J. Antanėlis antrą porą. Pirmąjai porai akompanavo p-lė Ona Gribaitė, o antrąjai p. M. Karbauskas. Dainavimas ir dainos visiems patiko.

Klebonas kun. K. Urbonavičius užbaigė vakaro programą gražia ir turininga kalba. Jis padėkojo rengėjams, biznieriams ir visiems atsilankiusiems parapijonims už paramą parapijai.

Didžiausią dalį programo išpildė programo vedėjas kun. F. Strakauskas. Jis gražia kalba ir juokeliais palaikė labai gerą visų ūpą.

Laikas labai greit prabėgo ir žmonės skirstėsi nė kiek nepavargę nuo sėdėjimo ir labai gerame ūpe.

Daugiau tokių vakarų.

Rap.

P-LĖ GRIBAITĖ SERGA

P-lė M. Gribaitė, kuri parapijos vakarienėje savo gražiu balsu palinksmino visus, susirgo. Pavojaus, sako, nėra. Turi paprastą šaltį.

K.

JAUNIMAS LAIMĖJO

Lapkričio 10 d., parapijos salėje, įvyko Šv. Petro parapijos choro šokiai. Jaunimo ir senesnių buvo daug ir visi linksmai praleido laiką. Gillette's orkestrai grojant, jaunimas gerai pasišoko. Chorui liko nemažai pelno.

K.

DAR VIENA NAUJA PORELĖ

Lapkričio pabaigoje, ženočių armija padidės dviem porelėm. Jau buvo paminėta "Darbininke," kad LDS. 1 kp. iždi. p. V. Valatka su p-le M. Pavironiute ruošiasi padaryti ekskursiją prie altoriaus. Bet kada pasiliko paslapty.

Dabar vėl sužinojau, kad p. Valatkai į partnerius eina kita porelė, būtent: p. A. Ivaška, buvęs "Darbininko" redakcijos štabo narys, L. Vyčių 17 kp. pirmininkas, real estate biznierius, su p-le Ona Pavironiute.

P-nai Ivaška ir Valatka, matyt susitarę, iškirto kitiems šposą ir pravedė kelią į gyvenimą. Jiedu ne tik, kad veda jaunas, gražias ir darbščias, nesenai iš Lietuvos atvažiavusias lietuvaites, bet ir į giminystę sueina.

Sako, kad visas triukšmas įvyks lapkričio 25 d. Sveikiname.

Rap.

VAIZBIEČIŲ ŠOKIAI

Lapkr. 10 d. įvyko Lietuvių Vaizbos Buto šokiai, Municipal Bldg. sveetainėj. Žmonių buvo visai mažai, ir vaizbiečiai prakišo. Sako, kad dabar Vaizbos Butą sudaro tik koks pustuzinis biznierėlių ir jie jokios vaizbos nedaro. O iš šokių menka vaizba.

K. K. K.

DR. LANDŽIUS PADANGĖSE

Sekmadieny, lapkričio 11 d., Dr. Landžius minėjo paliaubų dieną ore. Jis orlaiviu buvo iškilęs į padanges ir visiškai, nors kelioms minutoms, buvo užmiršęs apie žemiškus darbus. Iš Squantum jis buvo nulėkęs arti Worcesterio. Išbandęs kelionę oru, jis rengiasi lėkti į New Yorką.

R.

ĮDOMUS PROGRAMAS

Apaštalystės Maldos Drja rengia nepaprastą pramogą lapkričio 18 d. pobažnytinėj svetainėj, 6:30 val. vakare. Bus sulošta du veikalai, pritaikinti kaip tik šiems laikams. Bus visokių įvairumų, kaip tai: monologų, dialogų ir dainų. Padainuos mūsų įžymūs solistai ir solistės. Pelnas skiriamas būsimajai parapijos mokyklai. Visus kviečiame koskaitlingiausia atsilankyti, už ką iš kalno tariame širdingą lietuvišką ačiū. Įžanga: dideliems 35c. ir 25c. Vakams 10c.

Rengėjai

DAR IŠ SĄJUNGIEČIŲ BUVUSIO SUVAŽIAVIMO IR PARODOS

Išdirbinių buvo vien bostoniečių ir iš Lietuvos. Labai gaila, kad apylinkės sąjungietės neprisiuntė išdirbinių. Jeigu tik kiek sąjungietės kreipia domės į parodas, tai apskričiui daugiau nė nereikia rengti. Garbė ir padėka priklauso p-lei B. Ivaškiutei, kaipo visuomenės žinomai gabiai rašytojai, kuri turi da vieną talentą gabios piešėjos. Jos labai įdomūs piešiniai-paveikslai, kurių buvo net 38, papuošė mūsų parodą. Visi gerėjosi, kurie tik atsilankė. Taipgi buvo ir p-lės K. Kaulinskaitės piešinių, kurie irgi buvo papuošalu. Teisėjais buvo kun. F. Strakauskas, ponia Shei, Puteliunienė, Zidarienė, B. Kuprienė, F. Zaleckienė ir Skeisgilienė. Pirmą dovaną laimėjo už piešinius p-lė B. Ivaškiutė, rašomą plunksną, kurią aukavo įžymus mūsų laikrodininkas J. Dilis. Už išdirbinius 1-mą dovaną gavo p-lė A. Kiiburiutė $3.00, 2-rą — p-lė Gudavičiutė gavo skepetą, kurią aukavo pp. Likai, įvairių drabužių krautuvės savininkai, 3-čią p-nia O. Venienė $1.50, 4-tą O. Adomaitienė $1.00. Pagirimą už išdirbinius gavo ponios B. Gailiūnienė, M. Latvinskienė.

Iš apskričio suvažiavimo nutarimų buvo labai mažai. Išrinkta valdyba: pirm. p. T. Mažeikienė, vice-pirm. M. Sakalauskaitė, rašt. Shei, iždi. M. Daugėlienė. Nutarta reikalaut, kad seimas būtų Worcester, 1929 m. Apskričio suvažiavimą šaukt gegužės mėn. Daugiausia buvo kalbama apie čarterio registravimą, kuris mums atrodo tikru kiniečių "puzzle." Atstovių buvo atvykusių tik iš 3-jų kuopų.

Po sesijų buvo užkandžiai delegatėms. Vėliaus programas. Pirmiausia kalbėjo mūsų apskr. dv. vadas kun. K. Urbonavičius. Kaip visuomet, taip ir šį kartą teikė didžiausį kreditą sąjungietėms už jų darbuotę visuomenės labui.

Kita programo dalis jau buvo aprašyta "D-ke" tai nekartosiu.

13-tos kuopos sąjungietės savo susirinkime, lapkr. 7 d., išreiškė didžiausią padėką vaidintojoms p-lėms M. Sakalauskaitei, M. ir O. Gribaitėms, M. Dusevičiutei, p. A. Kneižienei, p-lei M. Kilmoniūtei, p-niai O. Adomaitienei, pp. Zaleckams iš Cambridge už papugą, pp. Jurkoniams už šuniuką, kurie irgi dalyvavo vaidinime, p-lei A. Kiburiutei ir kitoms kurių vardų neteko sužinoti už sutvarkymą parodos. Taipgi už dovanas pp. Likams ir p. J. Diliui. Patartina sąjungietėms minėtus biznierius, kurie visuomet remia mus aukomis, remti juos. Jų krautuvėse gausite pigiau ir geresnį tavorą negu pas kokius žydelius. Savas pas savą. Ačiū visiems už viską.

M. S. 13-tos kuopos
koresp. *J. O.*

Atsiminkite, kad jūsų vaikai su jumis apsieis taip, kaip jūs su savo tėvais apsieinate.—Fales.

Be audros krūtinėje, be vilties sieloje ir be ugnies širdyje gyvenimo esmės nesuprasi.—K. Striupas.

DRAUGIJŲ VALDYBŲ ADRESAI

ŠVENTO PETRO IR POVILO DR-JOS VALDYBA

Pirmininkas — A. Navikas, 702 E. 5th St., S. Boston, Mass.
Vice-Pirm. — J. Jackevičius, 92 Sawyer Ave., Dorchester, Mass.
Prot. Raštininkas — L. Švagždys, 11 Bowen St., S. Boston, Mass.
Fin. Raštininkas — Kazys Kiškis, 366 Broadway, So. Boston, Mass.
Iždininkas — Vincas Kališius, 67 G St., South Boston, Mass.
Maršalka — K. Ambrozas, 492 E. 7th St., S. Boston, Mass.
Draugija laiko savo susirinkimus kas pirmą nedėldienį kiekvieno mėnesio 2-rą val. po pietų, parapijos salėj, 492 E. Seventh St., So. Boston, Mass.

ŠV. JONO EV. BL. PAŠALP DR-JOS VALDYBA

Pirmininkas — M. Žioba, 539 E. 7th St., So. Boston, Mass. Telephone South Boston 3552-R
Vice-Pirmininkas—J. Petrauskas, 24 Thomas Pk., S. Boston, Mass.
Prot. Raštininkas—J. Glineckis, 5 Thomas Pk., S. Boston, Mass.
Fin. Raštininkas — M. Šeikis, 366 Broadway, S. Boston, Mass.
Kasierius — A. Naudžiūnas, 885 Broadway, So. Boston, Mass.
Tvarkdarys — J. Zaikis, 7 Winfield St., S. Boston, Mass.
Draugija laiko susirinkimus kas trečią nedėldienį kiekvieno mėnesio, 2-rą valandą po pietų, parapijos salėj, 492 E. Seventh St., So. Boston, Mass.

LIETUV. DUKTERŲ DR-JOS PO GLOBA MOTINOS ŠVČ. VALDYBA

Pirmininkė — Jieva Marksienė, 625 E. 8th St., S. Boston, Mass.
Vice-Pirmininkė—Ona Zulonienė, 11 Monks St., S. Boston, Mass.
Prot. Rašt. — Ona Siaurienė, 443 E. 7th St., S. Boston, Mass. Telephone South Boston 3422-R.
Fin. Rašt. — Bronislava Ciūnienė, 29 Gould St., W. Roxbury, Mass.
Iždininkė — Ona Staniulytė, 105 W. 6th St., S. Boston, Mass.
Tvarkdarė — Ona Mizgirdienė, 1512 Columbia Rd., So. Boston.
Draugija savo susirinkimus laiko kas antrą utarninką kiekvieno mėnesio, 7:30 val. vakare, pobažnytinėj svetainėj.
Visais draugijos reikalais kreipkitės pas protokolų raštininkę laišku ar telefonu.

ŠV. KAZIMIERO R. K. D-JOS VALDYBOS ANTRAŠAI

Pirmininkas — Jonas Jaroša, 225 L St., So. Boston, Mass.
Vice-Pirmininkas—J. Grubinskas, 24 Prescott St., Readville, Mass.
Prot. Rašt. — V. Mickevičius, 405 3rd St., So. Boston, Mass.
Fin. Raštininkas — M. Šeikis, 366 Broadway, So. Boston, Mass.
Iždininkas — V. Balutis, 36 Mercer St., S. Boston, Mass.
Maršalka — P. Laučka, 393 Fifth St., So. Boston, Mass.
Draugija laiko susirinkimus kas antrą nedėldienį kiekvieno mėnesio, po num. 492 E. Seventh St., parapijos salėj, Septinta Gatvė, South Boston, Mass.

D. L. K. KEISTUČIO DR-JOS VALDYBOS ANTRAŠAI

Pirmininkas — Mot. Versiackas, 694 E. 5th St., S. Boston, Mass.
Vice-Pirm. — Pov. Kuka, 95 C St., So. Boston, Mass.
Prot. Rašt. — Ant. Macejūnas, 450 E. 7th St., S. Boston, Mass.
Fin. Rašt. — Pranas Tuleikis, 109 Bowen St., S. Boston, Mass.
Iždininkas — Andrius Zalieckas, 150 H St., South Boston, Mass.
Tvarkdaris — Kazys Mikailionis, 906 E. Broadway, S. Boston, Mass.
Draugija laiko savo susirinkimus kas antrą nedėldienį kiekvieno mėnesio Lietuvių Salėj, kertė E ir Silver gat., So. Boston, Mass., 1:30 val. po pietų. Ateidami susirinkiman prašome atsivesti naujų narių prirašyti prie mūsų draugijos.

K. J. KALINAUSKAS
Advokatas
Bostono ofisas:
320-321 Exchange Bldg.,
53 State Street, Boston
Telephone Hubbard 9396
Vakarais ir Subatomis po pietų
South Boston ofise:
469-A Broadway,
South Boston
Tel. So. Boston 0225-M.
Gyvenimo vieta:
33 Rosemont Street
Dorchester.
Telephone; Talbot 2878

Garadžiaus Telefonas South Boston 0777
Stubos Telefonas So. Boston 1463-J
PARKWAY AUTO SERVICE
Savininkas Viktoras Valtaitis
Parduodam naujus Studebaker'ius ir Erskikus. Taipgi taisom visokio padirbimo automobilius ir parvežam nuo kelio sugedusius dieną ir naktį. Uždėkom Gulf ir Sinclair gazoliną.
415 Old Colony Avenue, South Boston, Mass.

ĮVAIRENYBĖS

ŠIAUDAI, KAIP STATOMOJI MEDŽIAGA

Ligi šiol plačiai vartojamas statybos reikalams medis tenka keisti kuo nors kitu. Priežastys, kurių dėliai tenka ieškoti kitokios medžiagos yra šios: didelis pavojus mediniams namams gaisro atžvilgiu, be to mažėjant miškingumui nuolat brangsta medžio medžiaga. Vadinasi, reikalinga surasti tokia medžiaga, kuri būtų pigesnė už medį ir gaisro atžvilgiu saugesnė. Nėra tai lengvas dalykas, tuo labiau, kad medis statyboje kuo plačiausiai vartojamas. Po ilgų tyrinėjimų pavyko rasti atatinkamą medžiagą, kuri tam tikrais atvejais gali pakeisti medį, bet ne visu pilnumu. Ilgai tyrinėjus šiaudų sudėtį įsitikinta, kad gerai suspausti arba presuoti šiaudai gali būti pavartoti namų sienoms, stogams, pertvaroms ir luboms. Palaidi šiaudai, kaip žinoma, gaisro atžvilgiu pavojingiausia medžiaga, bet presuoti, dėka savo chemiškos sudėties, kurios čia aiškinti netenka, pasidaro visai nedegama medžiaga. Geriausia tai pavaizduoja užsieny padaryti tos medžiagos bandymai. Prieš karą Rusijoj buvo suruošta moksliška pramonės paroda, kurioj buvo pastatytas iš presuotų šiaudinių lentų namukas. Mėginimo tikslais jis buvo aplinkui malkomis apkrautas, o malkos apipiltos žibalu ir visa padegta. Malkos sudegė, o namukas išliko ir tai buvo daroma per visą parodos laiką kokių trejetą mėnesių.

Po karo vakarų Europos valstybėse labai plačiai pradeda naudoti šiaudus namų statybos reikalams. Lietuvoje taip jau yra žmonių, kurie rūpinasi šiaudus presuoti lentomis, tinkamom statybos tikslams. *"Tr."*

DIDŽIAUSIEJI PASAULIO UNVERSITETAI

Prieš didįjį karą Paryžiaus Sorbonne universitetas turėjo 16—17000 studentų; jis buvo laikomas didžiausiu pasaulio universitetu. Po jo sekė Berlyno universitetas su maždaug 14,000 studentų, Maskvos su 10,000 stud., Vienos su 8,000 ir Petrapilio universitetas 8,000 studentų. Dabar ir profesorių ir studentų skaičiai pasikeitė. Didžiausias pasaulyje universitetas yra New Yorke Columbia; jis turi 32,000 klausytojų. Antroj vietoj eina Paryžius su 22,000 studentų. Jį didumu seka devyni Amerikos universiteta, kurių vienas katalikų Montrealio (Kanadoj) universitetas pakilo iš 12,000 į 21,000 studentų. Europoj, po Paryžiaus, eina Berlyno universitetas su 12,000 studentų, Bukaresto (Rumunijoj) 11,000 stud., Maskvos 10,5000, Vienos (Austrijoj) lygiai 10,000, Miunchene (Vokietijoj) 8,000 studentų. Lietuvos Universitete (Kaune) yra apie 5,000 studentų.

PASTEBĖJO ANTRĄ MĖNULĮ

Amerikoj, Sen Lui mieste, vienas astronomas mėgėjas Kriu tyrinėdamas mėnulį pro savo stiprų žiūroną pastebėjo juodą apvalų dangišką kūną, slenkantį šviesiu mėnulio paviršium. Tėmytojas mano, kad tai esąs antras mėnulis, esąs mėnulio ir žemės. Kai kurie astronomai tokio galimumo nepaneigia, bet yra ir tokių, kurie griežtai ginčija.

"Trimitas"

A. J. KUPSTIS

332 WEST BROADWAY **SOUTH BOSTON, MASS.**
Telephone South Boston 1682—1373

REAL ESTATE

ANT PARDAVIMO
So. Bostone

Nepaprastai gera proga įsigyti gerą kampinį namą bizniui. Kampinis namas, krautuvė ir du kambariai prie krautuvės. Dvi šeimynos virš krautuvės po 4 kambarius. Namas visai naujai pertaisytas. Kaina $6,500.

Trijų šeimynų medinis namas 4-4-4 kambariai, gesas, elektras, skalbynės, pijazai. Kaina $5,500. Savininkas sutinka mainyti ant farmos, apie 20 arba 25 akerius žemės kur yra galima laikyti karves.

Geras biznio kampas City Point. Šešių šeimynų mūriniai namai bekernė ir krautuvė. Labai geroj kaipo bizniui tąip ir gyvenimui vietoj. Kaina $25,000. Sutiktų mainyti ant neblogo dviejų šeimynų namo.

Vienos šeimynos, šešių kambarių namas, elektra, maudynė, šiltas vanduo. Inešti reikia tik $400. Kaina $2,400, lengvos išlygos.

Dorchester

Trijų šeimynų mediniai namai su visais įtaisymais. Kaina $10,500.

South Bostone

Grosernė ir Bučernė. Senai išdirbtas biznis. Įeigų daro nuo $700 iki $800 į savaitę. Kreipkitės tuojau. Kaina $3,900.

North Woburn, Mass.

Devynių kambarių medinis namas, tik 10 metų senumo galima vartoti vienai arba dviem šeimynom, su visais įtaisymais, išskiriant šilumą, ir 4,000 pėdų žemės, vištininkai ir t. p. Kaina $4,500, inešti reikia apie $800, lengvos išlygos.

PRIEINAMIAUSIA PROGA KIEKVIENAM INSURANCE

Inšiurinu ir ant IŠMOKESČIO (tik Mass. valstijoj) automobilius, forničius, namus, stiklus, sveikatą, gyvastį ir t. p.

Parūpinu pinigus delei morgičių ant namų ir farmų, Bostone ir jo apielinkėse.

Jeigu turite pinigų, kuriuos galėtumėte paskolinti, gaudami gerą nuošimtį, ant pirmų arba antrų morgičių, praneškite man.

Užlaikau taipogi ir Laivakorčių Pardavimo ir Pinigų Siuntimo Skyrius.

Parduodu, Anglis ir Malkas. Angiys šiuomi tarpu atpigo. Pirkite dabar. Pristatomė netoliau kaip 12 mailių nuo Bostono.

Turiu daugybę namų, farmų ir biznių ant pardavimo ir mainymo kurių čia negalima suminėti.

Visais reikalais galima kreiptis ypatiškai, laišku arba telefonu.

Ofiso valandos: Nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

JAU IŠJO IŠ SPAUDOS
Naujas Mėnesinis Žurnalas
"TARPININKAS"
Pašvęstas naudingiems patarimams apie Real Estate, Apdraudą, Morgedžius ir kitus nejudinamo turto reikalus. Pilnas įdomių ir įvairių pasiskaitymų. Reikalaukite tuojaus mano ofise, iš tolian siųskit 5 centus paštaženklių, persiuntimui.

Events in the Lives of Little Men

ŽIEDŲ ISTORIJA

Kas nematė arba neturėjo žiedo? Yra jų plieninių, varinių, sidabrinių, auksinių, įvairiais akmenimis papuoštų, ženklais išraižytų. Žiedais pirštus žmonės apmausto puošdamiesi arba šiaip kokiam nors simboliui. Mūsų laikais lygus, be jokių papuošimų, žiedas, užmautas ant dešinės rankos piršto, rodo, kad jo savininkas yra susituokęs, o ant kairės — susižadėjęs. Žiedai atsirado žiloje senovėje, kaip mokslininkai tvirtina, Babilonijos valstybėje. Čia žiedai tarnavo rašyti molio lentelėse arba vaške laiškus ir šiaip raštus. Babilonijos žiedai daugiau atrodė antpirščiais, nes užsimaudavo ant galo piršto, kad galima būtų jo galu raižyti. Senovės Egite žiedai buvo vartojami kaip talismanai arba laimės tiekėjai. Daugiausia padaryti iš aukso, dideli ir sunkūs, jie buvo marginami įvairiais ženklais, kurie žiedo savininką turėjo nuo nelaimių saugoti ir laimę nešti. Graikijoje nuo Salono laikų žiedus dėvėjo tik laisvi žmonės. Jie jiems tarnavo kaip antspaudai. Romėnai daugiausiai dėvėjo geležinius žiedus, kurie reiškė jų giminės senumą. Netruko tačiau pas juos ir brangių prabangos žiedų, kurie mūsų laikais milijonais litų įkainuojami. Vėlesniais laikais žiedų reikšmė vis augo. Žiedo reikšmė glūdėjo jau ne vien praktiškame jų naudojime kaip antspaudų arba senovės palikimo, talismano, bet pradėta teikti jam kitokios reikšmės — ištikimumo, patvarumo, pasišventimo. Viduriniais amžiais žiedai pradėta dėvėti susituokiant. Juose buvo išgraviruojama ištisi posakiai: "Būsiu tau ištikima ligi mirties," "Mano širdis, tik tau priklauso" ir tt.

"Trimitas"

GARAI ŽILOJE SENOVĖJE

Garai, kaip jėga, pradėta vartoti palyginti ne taip jau senai viduriniams amžiams įpusėjus. Tačiau mokslininkų tyrinėjimai rodo, kad garus ir suspaustąjį orą žmonės mėgino sunaudoti praktiškame gyvenime dar net prieš Kristaus gimimą. Senovės mokslininkas Archimedas, gyvenęs 200 su viršum metų prieš Kristaus gimimą, mėgino padaryti garo patranką, kurioje šovinį iš vamzdžio stumtų ne parakas kaip kad dabar, bet garai. Senovės mokslininko Filono raštuose pasakojama kad Aleksandrijoje kažkoks Ihtesibios gyvenęs 200 metų prieš Kristaus gimimą, buvo padaręs ginklą, primenantį mūsų dienų šautuvą. Tai buvo storokas vamzdis, pririštas prie medinio koto. Iš to šautuvo kulkas varė suspaustas oras, kurį irgi į tą savotišką šautuvą tam tikru siurbliu pričiulpdavo.

"Trimitas"

KIEK ŽMONIŲ ŽŪSTA INDIJOJ NUO GYVAČIŲ IR TIGRŲ

Indijoj kasmet dešimtys tūkstančių žmonių žūsta nuo gyvačių įgilimo ir grobuonių žvėrių. Pavyzdžiui praėjusiais metais ten nuo gyvačių įgilimo žuvo 19,069 žmonės. Tigrai sudraskė 1,033 ir kiti grobuonys žvėrys 898 žmones.

"Trimitas"

TIK KĄ IŠĖJO IŠ SPAUDOS NAUJA KNYGELĖ ANGLŲ KALBOJE
"Signification of a Parental Language"
Ši knygelė yra daugiausia pritaikyta Amerikos lietuvių jaunimui. Kaina tik 25c., persiuntimas 2c. Kreipkitės:
"DARBININKAS"
366 Broadway So. Boston, Mass.

JUOKELIAI

GERAS PATARIMAS

Vienas vaikas pasigavęs pelę netyčia prarijo. Tai pamačiusi jo motina, nebežinodama ką daryti, nuvežė pas miestelio felčerį.

Felčeris apžiūrėjęs vaiką ir sako išsigandusiai motinai:

— Nėr ko daug bijoti? — Paimk katę ir duok vaikui praryti. Katė pagaus pelę ir vaikas tikrai liks sveikas ir gyvas. "S."

DARYK KĄ SU TOKIU

— Ponas Krutuli, tamsta jaunas, gražus, patinki visiems, ašgi turiu keturias dukteris, pasakyk, kuri labiausia tau patinka.

— Jei prisiejna būti atviru, tai pasakysiu, kad ta, kuri... ištekėjus.

ARTISTO STASIO PILKOS RUDENINĖ KELIONĖ

Nedėlioj, lapkričio 11 d. — Newark, N. J.

Nedėlioj, lapkričio 18 d. — Paterson, N. J.

Subatoj, lapkričio 24 d. — Linden, N. J.

Nedėlioj, lapkričio 25 d. — Bayonne, N. J.

Subatoj, gruodžio 1 d. — Bridgeport, Conn.

Programoje be paties art. S. Pilkos dalyvaus garsus šimtametis JURGIS SKINDERIS, gražiabalsė lakštutė Marytė Bagužiūtė, miklapirštis pianistas Jonas Bagdonas ir visas vaidintojų slaunas būrys.

Tolimesnis žiemos maršrutas bus paskelbtas vėliau.

REIKALINGAS GENERALIS AGENTAS

rinkti prenumeratas, skelbimus ir spaudos darbus "Darbininkui." Sąlygos geros: alga ir komisas. Atsišaukite tuojaus pažymėdami savo tinkamumą prie tokio darbo.

"DARBININKAS"
366 Broadway, So. Boston, Mass.

Imigrantų Problemos

Darodymas Legališkos Rezidencijos Atvykusiems iš Kanados

Klausimas: 1916 m. atvykau į Kanadą iš Lietuvos. Neilgai tenais išbuvau, atvažiavau į Suv. Valstijas. Paėmiau traukinį Montreale, buvau išegzaminuotas kur nors prie rubežiaus, užsimokėjau savo "galvos taksus." Apsigyvenęs šioje šalyje kiek laiko, padaviau prašymą tąpti Amerikos piliečiu, ir mano prašymas buvo sugrąžintas su pranešimu, kad negalėjo rasti rekordą mano įleidimo. Kaip aš galiu darodyti legališką rezidenciją.

D. O.

Passaic, N. J.

Atsakymas: Form 2214 (Naturalizacijos Peticijos pirma forma) turi specialį aprūpinimą, arba ant tos formos rasi tam tikrą vietą kur gali pažymėti kad atvykai iš Kanados, aprūpinimas inima ir tuos kurie atvyksta iš Meksikos. Toj vietoj turi aiškiai pažymėti vietą Kanadoj, į kurią atvykai iš Lietuvos, ir dieną kada atvykai į tą vietą, ir taipgi turi paduoti vietą Suv. Valstijose kur iš Kanados atvykai, ir dieną kada atvykai. Jeigu negali atsiminti tikrą dieną atvažiavimo į Suv. Valstijas, ir negali atsiminti rubežinio miesto vardą kur buvai išegzaminuotas, užrašyk vietą kurioje nusipirkai traukinio bilietą ir vietą Suv. Valstijose į kurią atvykai — tas pagelbės Naturalizacijos Biurui susekti tavo atvažiavimą. Yra labai svarbu paduoti tikrą vardą po kuriuo atvykai į Suv. Valstijas.

Kartais pasitaiko, kad žmonės, atvykę į Suv. Valstijas iš Kanados negali darodyti legališką rezidenciją, nes jie negali darodyti arba neatsimena atvažiavimo faktus, arba imigracijos oficieriai negali užtvirtinti jų atvažiavimą. Kongrese buvo įvesta palengvinti naturalizavimą tų ateivių, kurie atvyko į Suv. Valstijas prieš įvedimą Kvotos Imigracijos Akto ir kurie del nekurių priežasčių negali pristatyti reikalaujamus atvykimo certifikatus. Bet kol kas padėjimas nepermainytas.

Medžiojimo Įstatymai

Klausimas: Mano draugas turi ūkį Pennsylvanijos valstijoj, jis pasikvietė mane jį aplankyti. Prasideda medžiojimo sezonas. Kadangi neturiu pilnų Amerikos popierų, nežinau ar galėsiu medžioti. Taipgi ar negalite man pranešti kada medžiojimo sezonas prasideda ir kada baigiasi?

R. S.

New York City.

Atsakymas: Kiekviena valstija turi savo atskirus medžiojimo įstatymus. Pennsylvanijoj, briedžių (be ragų) medžiojimas tęsiasi nuo gruodžio 1 d. iki gruodžio 15 d. Kaikurios valstijos nepavelina gaudyti briedžių. Keliose valstijose — Pennsylvanija, Colorado, Connecticut ir Illinois ateiviai negali medžioti. Pennsylvanija nepavelina ateiviui turėti šunį ir nešti ginklus. Keliose kitose valstijose leidimai kainuoja net tris syk daugiaus ateiviui negu apsigyvenusiam piliečiui. Bet daug valstijų ūkininkai pavelinti medžioti per atdarą sezoną ant savo žemės be leidimo. Bet ta privilegija teikiama tik šeimynos nariams arba darbininkams. Žmogus norintis medžioti, turi gauti nuo State Game Commission kopiją vietinių medžiojimo įstatymų. U. S. Department of Agriculture savo Farmers' Bulletin No. 1575, pagamino sutrauką 1928—29 sezono įvairių valstijų medžiojimo įstatymų.

F. L. I. S.

Tel. So. Boston 0823
NAUJOJE VIETOJE
LIETUVIS DANTISTAS
DR. M. V. CASPER
(KASPARAVICIUS)
511 Broadway, So. Boston
Ofiso valandos:
nuo 9 iki 12 ryte ir nuo 1:30 iki 5 ir nuo 6 iki 8 val. vakare. Ofisas uždarytas subatos vakarais ir nedėldieniais, taip-gi seredomis nuo 12-tos dieną uždarytas
Taipgi nuimu ir X-Ray

LIETUVIS DENTISTAS
DR. ST. A. GALVARISKI
(GALINAUSKAS)
414 Broadway, So. Boston
Telephone So. Boston 2300
Ofisas atdaras nuo 10 iki 12 ryto, nuo 1:45 iki 5:20 po piet ir nuo 7 iki 9 vakare. Šventą dieną pagal susitarimą.

Tel. Brockton 5112
DANTISTAS
DR. A. J. GORMAN
(GUMAUSKAS)
705 Main St., Montello, Mass.
(Kampas Broad Street)
Ofiso valandos:
Ryte nuo 10 iki 12 val.
Dieną nuo 2 iki 5 val.
Vakare nuo 6 iki 8 val.
Sekmadieniais pagal sutartiej.

Tel. So. Boston 0506-W.
Lietuvys Dantistas
A. L. KAPOČIUS
251 Broadway, South Boston
("Keleivio" name)
Ofiso valandos nuo 9 iki 12, nuo 1:30—6 ir nuo 6:30—9 vakare. Seredomis nuo 9—12 val. dieną. Subatomis nuo 9 iki 6 vak. Nedėliomis nuo 9 iki 12 (pagal sutartį).

P. J. AKUNEVIČIUS
Lietuvis Graborius
320 E. SIXTH ST., SO. BOSTON
Tel. S. B. 4486

Residencijos Telephonas: 0779-R. K
Ofiso Telefonas So. Boston 0779-W
S. BARUSEVIČIUS
Lietuviškas Graborius, balsamuotojas, Real Estate ir Public Notaras
258 W. Broadway
South Boston, Mass.
Residencija 508 Dorchester Avenue
Dorchester, Mass.

E. V. WARABOW
(Wrubliauskas)
LIETUVIS GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS
1043 Washington Street
Norwood, Mass.
Tel. Norwood 1508
MONTELLO OFFICE
104 Ames Street
Telephone Brockton 1044-J

PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ
D. A. ZALETSKAS
Graborius ir Balsamuotojas
877 ir 448 Cambridge Street
Cambridge, Mass.
Telephone University 8331-W

Main Office
South Boston
0304-W
Branch Office
Brockton
7916-W
J. PETRUŠKEVIČIUS
Laisniuotas Graborius
137 Ames St., Brockton, Mass.
102 Broadway, S. Boston, Mass.